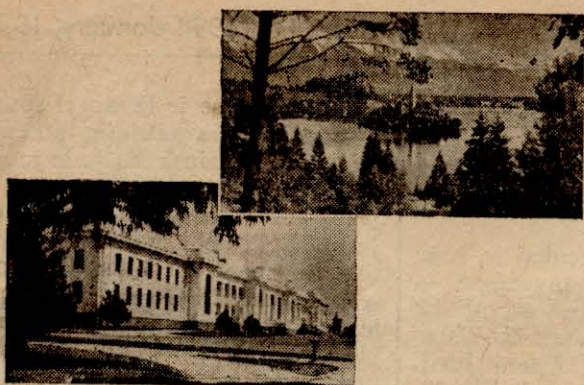

MISLI

"THOUGHTS"

DECEMBER, 1954
Vol. III. No. 12

JANUARY, 1955
Vol. IV. No. 1

Slovenski Informativni list v Australiji.
SYDNEY, MELBOURNE, ADELAIDE, PERTH,
BRISBANE, HOBART.

Registered at the G.P.O. Sydney for transmission
by post as a periodical.

Telephone: FA7043, FA7044.

Organ of the Slovene Community in Australia

„MISLI“, G.P.O. Box 553, Sydney, N.S.W.

Ob rojstvu Gospodovem

Bratje in sestre! Slovenci! Še nikoli nismo čutili tolikega in tako zaželenega hrepenenja biti doma, biti med svojimi najdražjimi, biti v krogu svoje družine — kot prav za božične dni, za svetonočni večer. Naša hrepenenja gredo v teh dneh tja daleč preko sinjih morij in devet dežel, tja daleč, kjer nam je tekla zibelka, kjer je bila doživeta naša mladost. Da! Tja daleč, kjer prav v teh mrzlih božičnih dneh toliko s toplo ljubeznijo mislijo na nas raztresene širom brezmejnih pokrajin tujine. Mi trpimo, a oni trpe mnogo več! Ne samo, da nimajo belega kruha! Celo grizljaj črnega jim mnogo-kdaj primanjkuje. Žive v negotovosti zase in za svoje. Najdražje, svoboda izražanja, svoboda notranjega prepričanja jim je odvzeta. S tesnobo v srcu se oziramo nazaj v one dni, ko smo se drhteč od mraza, v petju škripajočih poti v zamrznjenem snegu, v krasoti visečih ivnatih smrek, v igrajočih snežinkah, v blesku ročnih bakelj zbirali v naših lepih cerkvah ter s srcem polnim ganotja v spremljavi srebrnih glasov domačih orgelj peli, molili in se veselili: „Božji nam je rojen Sin, o radujmo se; k nam je prišel iz višin, veselimo se...“ Vse to je danes za nami, tam daleč nekje, zlobni ljudje so nam vzeli domovino — tako ljubljeno, vzeli so nam naša doživetja, vzeli so srečo naših src. Celo vezi kulturnega poslanstva našega naroda so hoteli uničiti. A vere nam vzeti niso mogli! In je nikoli ne bodo, če mi sami nočemo! Jaslice so ostale iste. Isto Dete božje počiva v njih! Isti je smehljaj na ustnicah božjega Sina. Njegove ročice nas z isto ljubeznijo vabijo in nas blagoslavlja. Osrečiti nas hoče! Vrniti nam hoče! Vrniti nam hoče mir, domovino, srečo... Kako se nam vsem toži po domu, po očetovi hiši, po krajih, kjer nam je mati usmerjala prve korake v svet, kjer smo odrasčali, odkoder smo izšli. Pa veste, da je bil vse to le odtенок sreče, le senca domačnosti Očetove hiše. „Saj naš dom ni tu na sveti, mi tam gori smo doma!“ Tja so vede ali nevede usmerjena vsa naša hrepenenja, vsa domotožnost naših src. Biti bližje svojemu Izvoru, bližje svojemu Stvarniku, bližje Njemu, ki nas tako neizmerno ljubi, ki je postal človek prav zato, da nas posinoviti ter nas z dediščino božjih

Mislím, da so zelo redki ljudje, ki so po krstu kristjani, katerim bi Božič prav nič ne ogrel srca, se niti rahlo ne dotaknil skrite strune v duši, ki tako tiho zveni, da je v hrupu divje dirke življenja več ne slišijo. Božič je tih praznik. V njegovi tišini zaslišimo zven te skrite strune. Niso le spomini na nekdanje božične dni v mladih letih ob dragih, ki jih več ni. Je nekaj več, nekaj globljega v nas, kar se v svetih dneh zgane: hrepenenje po miru! Čeprav se vsak tega morda ne zaveda, pa se mu vendar iz podzvesti oglašča: mir, mir!

Malo je miru v zunanjem svetu. Po šestletni vojni narodi ne najdejo miru. Želja po miru raste, postaja boleča. Kako smo si — in si še — želimo miru! Iz begunske in izseljenške negotovosti smo hrepeneli: da bi že vendar prišli kam, kjer bi se ustalili, si ustvarili novo eksistenco in mogli v miru živeti. Ko ste prišli v novo deželo, ki vam je vrata odprla, zopet je prva skrb dobiti stalno zaposlitev, postaviti si domek in priti pod lastno streho, najti mir v svoji hiši. Veselim se z Vami, ki ste to že dosegli in želim z vsem srcem, da bi kmalu vse družine bivale v lastni hiši.

Pa to je za pravi mir še premalo. Mir v nas samih, v srcu, v duši, je šele pravi mir. Ta mir je božični dar z nebes. Ob rojstvu Održenika je prvič na zemlji zadonela himna miru, ki so ga deležni ljudje blage, dobre volje. Tega miru obilno mero želim vsem Vam, ki „Misli“ berete. Odprimo srca in duše, da učlovečeni Bog more položiti nebeški dar svojega miru v nas in da s tem božjim darom miru stopimo v mirno, srečno novo leto.

Blagoslov božjega Deteta bodi vedno pri Vas!

Škof Gregorij Rožman.

otrok obogati — tu z resničnim bratstvom in pravo ljubeznijo, a v večnosti z blaženstvom brez konca. Kar pogledite, tja v jaslice! Razmislite. Preudarite. Poglobite se samo za trenutek — Večni v času, Vsemogočni v vezeh, v plenicah, malo Dete je učlovečeni Bog — samo da bi Ga vzljubili in se Ga ne bali. Da. V resnici! — Mati. Dom. Očetova hiša. Sreča. Večnost. Mir. Ljubezen... Nemirno je naše srce, dokler ne bo našlo Njega, ki je Resnica in Ljubezen. Samo On nas more osrečiti, zadovoljiti, če le sami hočemo! Bratje! Ne bodimo po koncu stoječe prazno klasje. Sklonimo svoje glave. Ne bodimo hlapci in sužnji lastnih poželenj, ne slabiči! Sprostimo svoja srca vezi grehov in spon strasti te dni! Sprejmimo Boga v svoja srca — in v svoje okolje! Z Njim gradimo nove dneve naše bodočnosti, naši sreči, naši mladini, da bomo tako zares prenovljeni enkrat smeli obhajati božične skrivnosti, Zveličarjev prihod, v večni domovini. Blagoslov in mir s srečo svetonočne noči ter radost božičnih dni bodi z Vami vsemi, bratje in sestre, te dni in v novem letu naših upov in nad. To je moja iskrena želja, božično in novoletno voščilo vsem.

Vaš pater Rudolf.

NAŠ BOŽIČ NA TUJEM

Nocoj doma prepevajo zvonovi,
prislunil sem na tujem v sveto
noč.

Omamljajo me ti glasovi,
domov me žene neka skrivna moč.

Zazrl sem jaslice nad mizo v kotu,
na sredi hlevček, drobna lučka v
njem.

Pastirja so postavili ob plotu,
v ozadju sanja mesto Betlehem.

Ovčice spe na mehki mahovini,
po hiši siple Mati blagoslov.
Kako se toži mi po Njej v tujini,
kako mi drag nocoj je rodni krov.

Domov, domov so misli odhitele,
v mladost nazaj ozira se oko;
doma me bodo jaslice sprejele,
le tam odprto je nocoj nebo.

Mihael, Vic.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE

„Vesele božične praznike in srečno novo leto . . .“

Gorska vas pod snegom, sveti večer, družina ob jaslicah. Mir, tišina, svečanost. In potica, prijateljica. Domovina, preteklost. Pravljica. Komaj spomin je še ostal, kako je bilo nekoč tam, doma. Takrat, ko je bilo še vse mirno in varno. Tako tajinstveno in nežno, tako ljubko in pristržno. O praznikih, o božiču. Vsaki prazniki so bili veseli — kakšni naj bi sicer bili, saj so bili vendar prazniki! In srečno je bilo vsako leto, naj je bilo staro ali novo, se razume. Vse je bilo srečno, vse veselo, mili Bog . . .

Mi znamo biti veseli. Tudi danes tukaj, ko je za nas dostikrat oblačno, kadar drugim sije svetlo sonce, ne more naša vesela narava, da bi se ne prebila na površje. Kadar se zberemo, in če vidim kaj mokrega pred seboj. Juhej! — kaj nam pa morejo . . . Pa jo kar rečemo: — „Ti nisi nobena kelnarica . . .“ Tudi drugim smo taki vseč. Videli smo, kako so nas ogledavali z dopadenjem in slišali smo, kako so se pogovarjali med seboj: „To so veseli ljudje; takih še nismo videli.“ Taki smo jim vseč, čeprav ne razumejo, odkod naše veselje. Smeha, zdravja in veselja v nas, kakor bi iz vedra točil. Niso zmagali naši konji, mi pa take volje. Zakaj smo radi veseli? Zato, da se žalost prežene! Ne razumete, bratci, nikoli ne boste razumeli, kako globoki so naši studenci, zdravi, bistri, neusahljivi.

Prazniki bodo. Prišel je čas okrog božiča, naokrog pa vse opaljeno in ožgano. Vročina, da vrane zijajo. Tako je bilo lani, tako je letos in tako bo drugo leto božič prav tako vroč, morda še bolj. Ni čudno, če so tukaj ljudje žejni kakor sedem suhih let, žejni kakor gobe. Tudi mi smo radi žejni — kdo bi ne bil ob taki vročini? Zdaj nam je v Avstraliji vroče in žejni smo tudi v Avstraliji. Nerodno je le, da nam je vroče — o božiču. Naša usoda in prihodnost je povezana z avstralsko. Tudi praznujemo tukaj. Tu je naše veselje in naša sreča, kolikor je že komu odmerjene. Kar pametno je treba živeti, tako bo najboljši prav. Še ob nedeljah je treba biti pаметen. Čuvaj bele novce za črne dni — človek nikoli ne ve. Denar sam na sebi je umazano listje in ne sme postati naš malik. Včasih pa pride prav in vpliva pomirjevalno. Kupili si bomo z njim kajžico, lepo belo kajžico in za kajžico bo vrt. Na vrtu bo krompirček in solata, koklja in piščančki, vse doma. Vse lepo urejeno in skrbno negovano . . .

Mi smo odporni, čvrsti ljudje, mi nismo mile Jere. Prenesti znamo, da bi žival ne zmogla več. Dokler je človek zdrav, dokler le more, če le ni preveč. Če ni preveč, če ni čez mero. Včasih nam postane tako tesno — o praznikih, o božiču. „Za božič mi je vselej najtežje. Kar šel bi kam, kar pustil be vse . . .“ Tako mi je pripovedoval znanec.

Želeli bi si več srca, ker smo otroci sonca. Bridko občutijo to mladi slovenski fantje, sami v daljnem svetu; isto občutijo mlada slovenska dekleta, žlahtne rože, naše cvetje, naša dika. Dajmo no vendar, sklonimo se pokoncu, kakor je dejal naš Jurčič, stari fant. Skupaj držimo, čvrsto in vsi. Dekleta in fantje, žene in moške, očete in sinovi. Vsem bo lažje tako, vsem bo tako lepše.

Želimo si živeti v miru božjem. Neprijetno nam je, kadar se moramo zadevati s komolci ob ves svet. Rajši smo bolj zase, bolj pri kraju. Lepo doma, če se le da pod lastno streho. Tam občutimo, da je praznik, tam božično poslanico. Rahlo kakor slutnja nam zveni zvok svetonočnega zvona od daleč, daleč . . . Naš praznik je, naš božič! Družina je zbrana, sinovi ene matere, bratje med seboj. O božiču! Ob jaslicah. Skušamo si povedati kaj lepega in blagega. Radi se imamo, veseli smo, da smo skupaj. Vedno bomo radi skupaj. Pogovorili se bomo, rekli bomo eno moško ali dve. Na zdravje! Na mnoga leta! Več veselih praznikov, veliko srečnih let . . .

Se bo že naredilo. Spoznali se bomo po licu in po srcu, na noge se bomo postavili. Po zametenih stopinjah v avstralskem pesku bomo izpeljali gladko, ravno cesto, da bo lahko našel brat do brata. Z blagodejnim plaščem pozabe bomo pokrili prestano trpljenje. Ročno v roki pojdemo naprej, veselo

in z zaupnjem. Skupaj hodimo, skupaj popotujemo. V prijetni zavesti in mirne vesti. Podprimo ga, kdor omaguje, okrepčajmo ga, kdor je slab.

Tukaj smo mi in tukaj so naše MISLI, vse lepe in praznične — kako bi brez njih o praznikih? Vselej je majhen praznik kadar nas obiščejo. Pride Zeleni Jurij, po strani klobuk in vedno vesel, vesel kakor se v pesmi poje. Oznajna nam pomlad; cvetje, zelenje za njim se razgrinja. Oglaš se Jernej Hlapec, pa nič po hlapčevsko, prav moško in odločno. In veliko drugih, samo domačih, vsi naši iz Avstralije, da je lepo in prijetno. Naše MISLI in z njimi gospod pater Rudolf, ki nas vzpodbuja, bodri in dviga. Prijazno in dobrohotno. Da ne zaidemo, da ne pridemo pod kolesa, da ne bomo nesrečni.

Dobro je, da si znamo tudi po slovensko kaj povedati. In napraviti kaj lepega po domače, po naše. Ljubše nam je kakor ves našemljenej denndaj in rompomom. Zaenkrat kolikor zmoremo, sčasoma boljše in več. Cigan se je v mrazu kar z mrežo pokrival. Za silo je dobro, je dejal. — Nekaj je boljše kod nič, iz malega raste veliko. Avstralija je bila v začetku pusta in prazna za nas. Bili smo, in kakor da nas ni. Kako bi, ko smo tako raztreseni. Saj se lahko zberemo! In zbrali smo se. Kaj bi, ko nas je tako malo? Pa vidimo, da nas je zmeraj več. In da se ne da nič napraviti? Marsikaj, vse se da, če hočemo! Če brat bratu pomaga, sta kakor utrjeno mesto . . .

Vesele božične praznike in srečno novo leto!

Andrej TRAVEN.

Vsem sodelavcem Misli, njih naročnikom in prijateljem

v veselem pozdravu kličemo

VESEL BOŽIČ! SREČNO 1955!

Misli

Legenda

Mrak je počasi ovijal s toplim plaščem razgreta mestna poslopja in se spuščal na razbeljeni tlak. Tedaj je po ulicah zamrgolelo ljudi, da je mesto, gledano iz višine spominjalo na ogromno mravljišče, šum pa, ki ga je ta stotisočglava množica povzročala je bil podoben brenčanju čebel v panju; seveda v veliko večji meri. Prižgale so se živo pisane lučke in mežikajoče neprestano pripovedovale, da je tu Božič, Božič . . . Sinček se je s svojo fino gosposko mamico ustavil pred veliko izložbo polno dobrih stvari. V njej je stal tudi široko razkoračen rejen možakar. Bil je ves v rdeče oblečen, le robovi suknje in kape so mu bili obšiti s kožuho. Gledal je v svet s širokim nasmehom sredi rdečega, zapitega obraza. Gosposkemu otroku je očevidno kar najbolj ugajal. Tedaj se je bela ročica lahko dotaknila dečkove lakti in

mil glasek je vprašal: „Ali bi mi lahko povedal, kdo je to?“ Bela ročica se je iztegnila in pokazala na rdečega moža. Deček je pogledal osuplo v stran, kjer je stal govornik, ki je izgovoril to neverjetno vprašanje. Videti je le ogromne, nekoliko tožne oči, ki so se vtopile v njegove, da ga je obšlo nekaj neznanega, milega, kot še nikdar poprej. „To je Božiček“, je pojasnil, „on nam na sveti večer prinaša darove in vsi otroci se ga neznansko veselijo. Kako je le mogoče, da ti ne veš ničesar o njem? Neznani otrok, ki je bil ta čudni vpraševalec, se je nasmešnil otožno. „Ničesar nisem vedel o njem. Vidiš, dosedaj se je vedno praznoval moj rojstni dan ob tem času, ne pa prihod onega moža. Jaz sem Jezušček. Ali nisi še slišal o Jezuščku?“ Preden je imel mestni fantek časa odgovoriti, ga je potegnila mamica za

seboj. Kako se je le mogel spustiti v pogovor s takšnim potepinjskim otrokom in kako je le mogel poslušati njegove neumnosti o Jezuščku! Iz sivo-plavih oči Jezuškovih je zdrsnila solza, velika in svetla kot biser. Napotil se je dalje božji Otroku. Dolgo pot je že imel za sabo in nožice so mu klecale. Toda ni mu bilo mar utrujenosti. S kakim veseljem se je odpravil na dolgo pot, da obišče svoje male prijatelje širom zemlje, da razsiplje darov in sreče mednje. In sedaj, glej, veliki ga odvrčajo, mali pa še zanj ne vedo. On jih pa tako zelo, zelo ljubi! Kaj neki jim je dal oni mož v rdečem, da ga tako častijo? Dalje je šel, okrog njega smeh in veselo čebljanje, toda njega ni pozdravil na njegov rojstni dan nihče. Le kak brezbrizni pogled ga je preletel, ki je jasno govoril, da ta otrok v prašni obleki, s tožnimi očmi ne spada mednje. Ni se upal več vprašati, ali poznajo Jezuščka. Jasno je videl, da ga ne poznajo ali nočejo poznati. Hotel je dalje, le proč od ljudi, teh nehvaležev, proč, v temo. Od dolge poti utrujene nožice so mu klecale, ko je končno prispel na kraj mesta, kjer so cestne svetilke prodirale temo v odmerjeni razdalji, kjer so bile hiše vse redkeje in redkeje. Še se je ustavil pri tej ali oni hiši z razsvetljenim oknom, toda en sam pogled v notrajnost, ga je bridko razočaranega spet potisnil naprej. Solze so mu vse gosteje polzele po licih, dokler se mu niso oči popolnoma zameglele.

Tedaj . . . ali je mogoče? Ali je slišal prav? Znani, mili zvoki so mu prihajali nasproti; skozi razsvetljeno okno skromnega doma, se je glasila pesem. Številni glasovi združeni v samo, veličastno, pobožno, v srce segajočo pesem:

Sveta noč, blažena noč!

Vse že spi, je polnoč;

glej devica z Jožetom tam

v hlevcu varje detece nam.

Spavaj dete sladko, spavaj dete sladko.

Jezuščku so zažarele prej tako tožne oči in utrujenosti ni bilo več sledu. Obdan od rajskega sveta je odšel proti domu. Končno, končno je našel kraj, kjer lahko odpočije svojo trudo glavo, kjer bo lahko razsul obilico darov, ki jih je nosil okrog po svetu, pa ni našel človeka, ki bi jih hotel vzeti. Tu, na slovenskem domu v Avstraliji je končno lahko odložil težko breme. Srečen, oj, presrečen dom, ki je sprejel božjega Sina pod svojo streho!

Aleksandra V., Vic.

Katehet v šoli pri pouku za sveto spoved: „Ko boste opravili sveto spoved, vam bo spovednik dal za pokoro zmoliti tri zdravamarije.“

Vsa zbegana gleda mala Lucija: „Kaj, jaz znam samo eno.“

Pred leti smo se doma v farni cerkvi zbrali, da zmolimo za dež. Bila je strašna suša. Pa veste, da je samo eden prinesel dežnik s seboj!

Publisher: Rev. R. PIVKO
66 Gordon Street, Paddington, N.S.W.
(za cerkvijo St. Francis na Oxford Street)
FA7043—FA7044

Printed by Publicity Press (1938) Pty. Ltd.
71-75 Regent St., Sydney, for the Publisher, Rev. R. Pivko, 66 Gordon Street, Paddington, N.S.W.

BOŽIČNI SPOMINI

Oj mati moja domovina,
Ljubezen moja ti edina,
Ti moja skrb in bolečina,
Bog čuvaj dobrotljivi te,
Bog žive te, Bog živi te!

To je bil božični večer leta 1928. Imel sem devet let, rodbino ter nove čevlje. Naš rod izvira iz znanega kranjskega trga. Ne bom povedal imena. Ne da bi se rojstnega kraja sramoval. Naš trg le ni tako romantičen in značilen, da bi ga mešal z vso poezijo božičnega večera, ki je naš velik praznik. Vendar je tudi našo dolino pobelil sneg, na debelo je zapadel, zunaj so cingljale veselo sani, ledene rože so omeglile okna, med okni so zmrzovala jabolka. V dnevni sobi je bilo toplo, pečica je žarela. Na pručici sem sameval ob oknu ter užival snežni metež. Kuharica je brkljala ob štedilniku, brat se je cmeril v kotu. Zunaj pa je bil praznik. Ženice so hitele po lednem pločniku, naložene s paketi, zavojčki, zavitki. Sani so prevajale velike zelene smreke. Konji so prhali po sneženi cesti. Znanci so se odkrivali ter veselo pozdravljali: „Vesele praznike!“ To je bil daljni 1928. Huda zima, zamrzli vodnjaki. Poštar je veselo stresal zasnežene čevlje pred vrati ter molil šop božičnih voščil kuharici. Farna ura je slovesno bila tretjo popoldne. S cerkvenega stolpa so vrabci otepali sneg, iskali zavetja pod zvonom. Vse je bilo tako belo in mirno.

Bil je to moj svet, moj košček domovine, moj vrt, vse življenje je potekalo na tem trgu. Tam, kjer smo poleti obirali slive, je štrlelo nekaj golih vej, pa jih je mati pokrila s to belo odejo. Pred gostilno je cepetal kostanjar, topla sapa je puhtela s peči, stari pa si je mel roke, prekladal osmojeno kuhalnico ter vabil: „Vroči, vroči...!“ Bregarjev Edi ter Omrzotov Lojze sta gladila z okovanimi čevlji drsalnico, ki naj bi bila najdaljša, najnevarnejša. Te drsalnice so odrasli črteli. Zlomljene noge ter buške na glavi so bile vzrok, da smo te oledenele lise po cestah ljubili le mi otroci. Stopil si nanjo — je šlo, po čevljih ali zadnji, do konca! Takrat nismo poznali ne drsalk, ne smučk.

Mati je prihitela iz pisarne, potolažila jokavega brata, bežno prečitala božična voščila. „Božiček pride okrog sedme, bodita mirna in ne zamažita obleki!“ Kaj nam bo prinesel Božiček? Ves najin Božič je bil v darilih... Oče je otresal premočen klobuk, sezuval čevlje, potem pa v copatah izginil nekam, k sosedu po časopis, je dejal. Sosedina hčer je bila gospodična, hodila je v Ljubljano v šolo. Nekaj je skrivnostno šepetala materi v uho, nakar sta se obe čudili: „Ah, nemogoče, kako krasno, kakšno presenečenje!“ Kuharica je nosila nedeljsko obleko, polagala piškote na mizo: „To je pa res lepo, gospodična, vesele praznike...“ Prišel je sosed, visoki suhi Polde (tako ga je klical oče), veselo je počil kuharico po zadnji: „Vesele praznike, punca — na, drži, pa si nove“ (tu je pošepetal nekaj v uho) „kupi“. „Vesele praznike, hvala, gospod poslovodja“ se je hahljala naša Minka ter tlačila kovača v predpasnik. Po dolgem

hodniku je prišumela poslovodjeva žena, objemala mojo mater, pa v tisti mešani slovenščini ter nemščini: „Ah, Micka, bin Ich glücklich, poglej, to sem si že tri leta želela“. Ovijala je lisičje krzno okrog vratu, ga gladila. Z materjo sta se poljubili, zopet šušljanje na uho, smeh, potem pa vsi v zboru: „Ja pobi, pri Rajnhofnovih je že prišel, Božiček, hitro, teci gledat...“ Vlekel sem zamazanega brata preko hodnika v sosedovo stanovanje. Gospodična Milena nama je drgnila noge na predpraznik (saj nisem bil na cesti cel dan!), po prstih sva stopala preko temnih sob v jedilnico — kjer je žarelo božično drevo ter stotero svečic na njem. Bilo je lepo raščeno drevo, prebogato okrašeno, preveč oholo, preveč gosposko — kot sosedova rodbina sama! Tu sva stala z bratom, gospodična Milena pa je utrgala za vsakega piškot z drevesa, potem si moral reči „Hvala“ pa sva stala tam, z iztegnjeno roko držeč vrstico piškota. Odrasli pa so zbijali šale, od časa do časa skrivnostni pogovori na uho ter smeh.

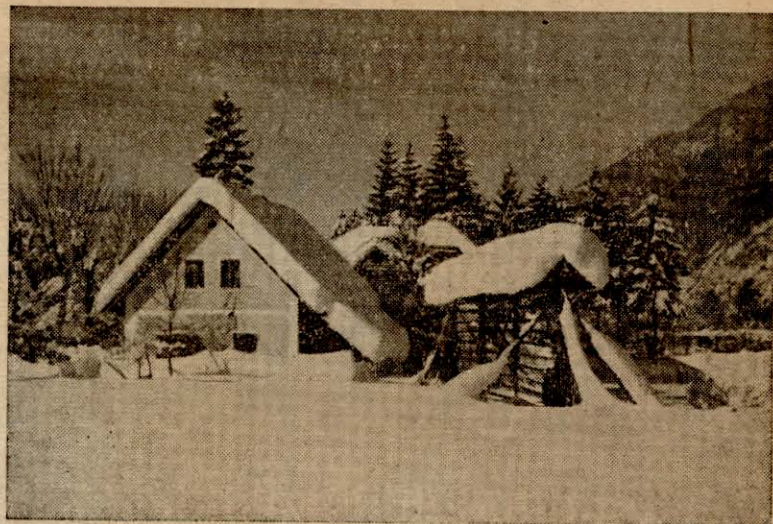
Stara mati se je pridružila. Gospod Polde jo je dvignil, starko, v zrak: „Alzo, mama, vesele... da bi jih še mnogo doživela!“ To je bila mati moje matere. Mislim, da sem jo bolj nežno ljubil kot mater samo. Bila je stara, jako nagubana ter zelo lepa starka.

Privršla je Minka: „Gospod je že prišel, hitro, zvonček cinglja v sobi!“

Bilo mi je tesno pri srcu. Brat je prenehal z jokom ter z rokavom obrisal svečico pod nosom. Slovesno naju je oče prijel za roke. Vsa družina je hitela domov, v jedilnico. Bila sva bleda z bratom, veselje, strah, radovednost. Pri oknu je stalo naše božično drevo. Ni bilo visoko kot sosedovo. Bilo je toplo in domače. Pohištvo so obsevale svečice. Tu in tam je začvrčala nad plamenčkom smrekovina. Božanski duh je preveval sobo. Cukrčki, piškoti ter barvani okraski so veselo cingljali z vejic. Srebrna zvezda na vrhu je voščila: VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE! Oče je zasviral na gosli: „Sveta noč, blažena noč...“ Ta zvok angelških strun je napolnil sobo, omehčal srca... vse že spi, je polnoč... le Marija z Jezusom tam... Vse je otopelo v meni od nepopisne sreče.

Ozrl sem se nazaj po rodbini: oče s to lepo pesmijo, mama, stara mati, Minka — vse je ihtelo, si brisalo mirno solzo sreče in božičnega miru. Pokleknila sva z bratom: „... in hvala tisočkrat, Božiček, za vse, vse...“ Zatem so se oči ustavile pod drevesom, roka ni drznila dotakniti se — vse naokrog drevesčka je bilo naloženo: zavojčki, knjige, aktovka, škatle, železnica, rokavice, service za čaj, nikjer konca darilom! Videl sem v duhu Božička, kako prazni svojo vrečo prav v tej sobi, prav pod mojim drevesčkom... kako si bil dober Božiček!

Čitala sva imena na zavojčkin, to je zate, uh, to je tudi zame!...

... snegec, pobeli mi domači kraj ...

Minka je stiskala kos blaga, gladila tkanino: „najlepša hvala, gospa, pa srečne praznike...“ Oče je meril aktovko, mama obračala male skodelice. Z bratom nisva vedela kje načeti: knjige, igrače, orehi, čokolada? Tudi jaz bom ostal dober, Božiček!

Posedli smo za mizo, večerjali čaj z rumom (tudi fanta) ter potico. Od nekod je svirala harmonika blaženo božično pesem. Hitel sem k oknu. Cesta je bila prazna. Tema vse naokrog. Okrog cestne svetilke so plesale snežinke. Lepi, krasni, beli kosmiči. Želeli so mi „Srečen Božič“. Pritisnil sem vroč obraz na steklo: „Vesel Božič, snegec!“ Legel sem poleg drevesa tik ob jaslicah, odprl božično knjigo „Nekoč je bilo jezero“. Bila je divna povest o starih Slovanih. Na prvi strani je nekdo napisal: „Božiček 1928 — mojemu sinku!“

Teh Božičev ni več — Le snegec se povrne vsako leto — Kam sede, komu vošči praznike? — Sani — cerkvena ura — gosli — božično drevesce in jaslice — dom — moji dragi — Vse je nekako skopnelo pod južnim soncem — ostane sladek spomin in solza po minulem — domotožno se stisne zakrknjeno srce ob Božiču — Ti oblaki nad menoj ponesejo snegec v domovino — zemlja je vendar ostala — povej, povej moje pozdrave, snegec, pobeli mi domači kraj — vsakemu kamnu vošči: VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE, POLNE ZADOVOLJSTVA IN MIRU —

Zeleni Jurij, N.S.W.

SNEŽINKE

Sneži. Gledam mehki pajčolan, to belo kopreno kosmov... to niso snežinke, niso beli kosmi... so sekunde mojega življenja, prijatelj, znancev, vseh ljudi, prav vseh, so sekunde, ki se pred nami usipajo molče, neslišno iz večnosti v večnost. Zdi se mi, da sem v ogromni snežni uri, ki mi enakomerno, brez prestanka meri čas. Bele snežinke, sekunde življenja. Druga za drugo padajo na mehka tla preteklosti, pot je kratka, tiha in otožna. Ne vidim več v njih plesa nagajivosti ne porednosti, morda zato, da bi zadržale pot, ki je tako kratka...

J. Lovrenčič:

GORSKE PRAVLJICE

Zimski beli dnevi
rože v okna rišejo,
stare matere besede
dečku prošlost pišejo...

Zima šla je, šla je mati,
mrzel je zapeček,
v širni svet se je izgubil
hrepeneci deček.

V svetu iskal je davnino,
iskal njenih je lepot —
je dobil jih in povrnil
se je v Kobariški kot.

In ko da je zunaj zima
in da rože v okna riše,
stare matere beseda
je v peresu — vnuk jo piše...

Pišem sebi jo v veselje,
tebi, mati, v tih spomin,
ki še vedno hodiš bajat
iz nebeških mi višin.

AVSTRALSKA BOŽIČNA PESEM

(Skrajšan prenos)

O Bethlehemsko Detece,
tod seva Južni Križ.
Tako na staro mestoce
je zvezda sevala.

So mrzla srca v Bethlehem',
vse ceste krije sneg,
zaprte hiše, kota ni.
Kje najdeš domek svoj?

O pridi, sladki Jezus, dol,
avstralsko sonce je toplo,
in src ljubečih je dovolj,
tu tebi bo gorko!

O Bethlehemsko Detece,
Avstralija vsa ljubi te!
V srca naša pridi zdaj,
s teboj bo mir in raj!

Politični ustroj Avstralije

(Political System)

J. A. Mulvihill, — Prevel M.L.

Z namenom seznaniti rojake s političnim ustrojem Avstralije in z načinom vladanja ter nje oblasti, se je Uredništvo obrnilo na avstralske prijatelje našega lista s prošnjo, da nam isto orišejo in razložijo.

To je eden prvih takih člankov, ki naj približajo našemu človeku sestavo in način političnega udejstvovanja, da se bo lahko vsak sam soudejeval ter svobodno po svoji vesti izbral zastopnike, ki naj odločajo o razvoju in bodočnosti dežele, ki smo si jo izbrali za svojo.

V prevodu smo skušali uporabiti čimbolj tehnične slovenske izraze ter istočasno v oklepaju ohranili tukajšnje izrazoslovje.

Op.ur.

Avstralski politični ustroj je urejen z Zvezno (Federalno) Ustavo. Poedine državne skupščine (parlamenti) ter skupščina Commonwealtha si delijo med seboj polnomočja določena v Ustavi.

Avstralska Ustava je pisana listina — dokument, v nasprotju z angleško in novozelandsko, ki nimata pisanih ustav ter tudi nobene natančne omejitve njih moči. Posledice tega so, da mora Avstralsko Visoko sodišče (High Court) dostikrat proučevati veljavnost kakšnega novega zakona, katerega hoče gotova vlada uvesti. Če Visoko sodišče izjavi, da predlagani zakon ni v smislu Ustave, preostane vladi le možnost odločitve vseh volilcev Avstralije (Referendum). To je edini način, s katerim si vlada lahko pridobi večjo moč kot je to določeno v sedANJI Ustavi.

Čeprav smo imeli že veliko takih ljudskih odločitev, so volilci samo štirikrat volili v prid vlade, ki je stremela za večjo močjo. Navedli bomo tri činitelje, ki volivce privedejo do tega, da nasprotujejo za kakršno koli zvečanje oblasti Zvezne skupščine.

- a) Glavni politični stranki (Labour & Liberal) navadno zagovarjajo različne cilje, radi katerih je bila taka ljudska odločitev potrebna.
- b) Ker pa zavisi uspeh od dvojnega izida 1) večino držav t.j. štiri države ter 2) večino vseh volivcev Avstralije, je lahko razumljivo, zakaj ima točka a) tako velik vpliv za končno odločitev.
- c) Obžalovanja vredna zapuščina iz zgodnjih naseljeniških dni, ko je bila Avstralija še zbirka držav — je nezaupanje do neke močne osrednje (centralne) vlade. „State righter“ pravimo vsakemu onemu, ki predpostavlja dobro svoje države dobremu celokupnega Commonwealtha.

Moramo pa poudariti, da naša Ustava dovoli državam, če to želijo in če so to soglasno sklenile, prenesti določena polnomočja z zakonom Skupščine na Zvezno vlado. Med tem, ko je to možno, če se namreč zgodi, da vladajo v vseh državah vlade iste stranke, ponavadi tudi v takem slučaju ne pride do končnega uspeha, ker ima v nekaterih državah Zgornja zbornica (Upper House) pravico prepovedi (veta).

Za časa obeh svetovnih vojn, v katerih je bila soudeležena tudi Avstralija, so vlade dobile posebna polnomočja z zakonom, ki so ga imenovali Obrambni zakon (Defence Act). Na ta način so lahko izpolnili velike zahteve vojne dobe. Avstralsko Visoko sodišče je bilo vedno mnenja, da Obrambni zakon dovoli Zvezni skupščini podvzeti dalekosežne mere, potrebne radi državne varnosti, katerih bi v navadnih prilikah ne smatrali v skladu z Ustavo. To nam zelo jasno predoči postopek Chifleyeve vlade pri uresničevanju načrta za Snowy River, katerega so že preje večkrat proučevale vlade N.S.W. in Victorije, ki pa radi tekmoovanja in ljubosumnosti med omenjenima državama ni prišel do izvršitve. Chifleyeva vlada pa je uporabila moč Obrambnega zakona ter prisilila obe vladi, da sta podpisali dogovor, kajti Snowy River načrt je nedvomno zelo važnega pomena, ki naj ogromno doprinese k razvoju prirodnega bogastva Avstralije in bo kot tak tudi mogočno dejstvo pri obrambi dežele.

Poleg tega neposrednega načina posredovanja je Zvezna vlada v prvih letih vojne uvedla zakon o Enotnem obdavčenju (Uniform taxation), da je isti dobil v resnici tisto odvišno moč, ki bi je sicer radi nepopolnosti ne mogel imeti. Ker pa ima Zvezna vlada predpravo, kar se tiče uporabe davkov, ter določa vsote, katere bodo vrnjene državam, je jasno, da vsakokratna Zvezna vlada nadzoruje izdatke vsake poedine države.

Pred letom 1939 je večina Avstralcev mislila, da državne vlade odločajo samo o svojih domačih zadevah, med tem ko pa Zvezna vlada v glavnem skrbi za obrambo, zunanjo trgovino in carino ter poštno upravo. Z nastopom druge svetovne vojne in v povojnih letih pa je bila Zvezna skupščina odgovorna za obširen načrt Socijalnega zavarovanja (Social Service), ministerstva za zunanje zadeve z zastopstvi v 11 azijskih, 7 evropskih in 8 drugih državah ter za veliki kmetijski načrt — kot n. pr. osnutek za stabilnost žitnega trga (Wheat stabilisation plan). (Država odkupi žito pri kmetih po cenah mednarodnega žitnega trga vsakega leta ter tako poljedelcu zagotovi enakovrednost žitnega trga vključ padanju cen.—Op. ur.) Vse to pa z že omenjenimi polnomočji, katera vsa težijo za tem, da zmanjšajo važnost skupščin posameznih držav v primeri s Canberro.

Naša današnja Zvezna skupščina (Commonwealth Parliament) ima dve Zbornici in sicer Senat s 60 člani, vsaka država ima 10 senatorjev; ter Poslansko zbornico (House of Representatives), ki sestoji iz 123 poslancev. V navadnih prilikah so senatorji izvoljeni za dobo 6 let in poslanci za 3 leta. — Prvotno naj bi bil Senat samo Zbornica za končne odločitve, vendar v resnici pri volitvah v Senatu zasleduje cilje stranke. Vse je v najlepšem redu, če večina senatorjev soglaša s tačasno vlado; če pa se dogodi, da ima v Senatu večino nasprotna stranka (opozicija), pa lahko pride do raznih mrtvih točk, ki lahko zelo resno ogrožajo državne zakonodajne načrte. V slučaju, da pride do večje krize, ali celo do popolnega zastoja, pa Governor-General (zastopnik kraljice v Avstraliji) lahko zahteva dvojno razpustitev, kar pomeni v resnici nove splošne volitve v Senat in Skupščino. Navadno je izid takih volitev jasna zmaga ene ali druge stranke.

Naše državne skupščine se razlikujejo med sabo v številu članov v primeri s številom prebivalstva posameznih držav ter imajo Zgornjo zbornico — Zakonodajni svet (Upper House — Legislative Council) in Spodnjo zbornico — Zakonodajno zbornico (Lower House — Legislative Assembly). Izjema je le Queensland, ki ima samo eno zbornico. Vsi vpisani volivci (nad 21 letom starosti) volijo v volitvah za Spodnjo zbornico, dočim volijo v večini držav člane Zgornje zbornice z omejenim številom volivcev, v nekaterih slučajih na osnovi lastnine.

Današnja atomska doba, v kateri živimo, z vsem povdarkom hitrega odločanja nam daje pravico, da se zavemo, da je naš skupščinski ustroj že zastarel ter potreben prilagoditi se tej dobi. Ena izmed možnih rešitev bi bila ukinitve državnih skupščin ter razdelitev njih polnomočij med Občinske svete (Municipal Councils) ter Zvezno vlado samo.

Kakršen koli bo izid, gotovo je, da bo v bodočih letih mnogo razpravljanja o teh vprašanjih. Prepričan sem, da bodo Slovenci, posebno oni, ki so si že, oziroma si bodo pridobili avstralsko državljanstvo, z vso svojo evropsko izkušnostjo gotovo umno volili v vsaki kasnejši ljudski odločitvi o ustavnih zadevah.

MISLI

— v vsako slovensko hišo

MISLI

— v roke vsakega Slovenca

Rojaki prihajajo

S v o b o d a

Zaključek, da ljudje bežijo pred vsem zaradi preselitve preko morja ali pa zaradi avanture, je v osnovi zgrešen, ker ne išče pravih vzrokov pobegov. Ni dvoma, da so primeri lahkomišelnosti in kriminala; toda večina ljudi, ki se odloči za beg v svobodo in na poti do nje, postavlja na kocko svoje življenje, mora imeti za tak korak globok razlog. Ali pa so morda že tako zagrenjeni, da se tudi smrti več ne boje?

Nič ni čudnega, da je čistih političnih beguncev razmeroma malo, saj so v glavnem ti že pred leti

zapustili Jugoslavijo. Preostali, ki prišli v poštev, sedijo po ječah ali pa zaradi starosti in družin ne morejo misliti na beg. Sklonili so glave in tiho doma pričakujejo odrešenja. — Če še pomislimo, da je celo v normalnih razmerah razmeroma malo političnih aktivistov v primeri z množico volivcev, potem nas tudi v izrednih razmerah ne more čuditi nizko število izjavljenih političnih opozicionalcev-begunccev. Tem manj, ko pa ni nobene podtalne politične organizacije, ki bi jo bilo mogoče doma ali zunaj čutiti, pa tako tudi ni

konkretne prilike za sočasno politično opozicijo in njene žrtve. Upoštevajmo še, da so ljudje postoterili previdnost in da jih ne mika izzivati tajno politično policijo.

Ljudje v glavnem bežijo „zaradi slabih življenjskih prilik“, kakor je zapisal „Timesov“ zapisnik iz Avstrije. Kdo se bo čudil, če se mladi ljudje odločijo za beg, ker so siti stradanja in životarjenja? Siti večne enoličnosti in priganjanja k delu, katerega sadov ne morejo dostojno užiti. Naveličani novorazredne diskriminacije, kjer odloča partijska legitimacija, ne pa pridnost in podjetnost in znanje. Kako naj bo človek zadovoljen, ko pa mu oblast meri kuhične metre življenjskega prostora po politični zanesljivosti in z ozirom na to dovoljuje komunistom razkošna stanovanja in brezštevilnim uradom ponosne palače? Kako naj še kdo ima zaupanje v režim, ko kljub milijardni dolarski pomoči in stotinam milijonov dolarjev posojil življenska raven pada in stoji v Evropi — najnižje!

In po drugi strani: kako naj državljani verjame komunističnemu tisku, ki opozarja na težkoče emigrantov, ko pa jim tisk vsak dan na vsaki strani laže? Sicer pa je sama „Borba“ naredila 9. avgusta reklamo za begunstvo: v letu 1953. so begunci-izseljenci poslali iz svobodnega sveta v Jugoslavijo 1.500.000 paketov. Zaključek v bistri glavi je naraven: če je „Borba“ povedala samo pol resnice, je veliko. Tako na zapadu ne more biti slabo, ko pa je ljudem mogoče poleg lastnega preživljanja še kaj prihraniti in celo poslati kak paket domov.

Kar zadeva sedanjo in predvojno vojaško službo je vsaj ta razlika, da pred vojno vojaških beguncev praktično poznali nismo. Če bi šlo tu samo za golo odsluženje kadra ali pa orožnih vaj, število beguncev ne bi bilo tako visoko. Odločilne so moreče okoliščine.

Izzivajoče je dejstvo, da beži zlasti mladi rod. Tisti rod, ki ga komunistični režim že devet ali deset let izključno vzgaja in prevzgaja — očitno pa ga prevzgojiti ne more. Ali je morda dal za ta rod pojasnilo tisti študent, ki so mu bila „obzorja preozka“ in je izbral svobodo?

Na splošno je pa težko točno razvrstiti posamezne primere pobege. Mnogi vzroki so namreč med seboj povezani, eni povzročajo druge. Gotovo je le, da odmeva iz vseh primerov globok življenjski klic po svobodi.

Kajti tam, kjer ni svobode, tam ni napredka, ni blagostanja, ni zadovoljstva in ni uspehov. V najboljšem primeru pride do mrtvila brez pobud in brez izgledov na izboljšanje. In celo od tega je Jugoslavija neizmerno daleč! Osnovni problem človeškega sožitja je že stoletja in stoletja vprašanje svobode. Nobeno nasilje ni prineslo sožitja. Tega tudi komunisti z nasilnimi metodami niso mogli in ne bodo mogli doseči. Tok beguncev se tako ne bo nikdar ustavil in tega vprašanja nobena povratniška pisarna ne bo nikdar mogla rešiti. Če boste vrnili enega, jih bo pobegnilo deset.

Vsi ti begunci so danes in jutri živ opomin svobodnemu svetu, da je Jugoslavija dežela nesvobodnih,

lačnih, raztrganih in nesrečnih ljudi. Ti begunci odrekaajo nasilnemu režimu vso moralno osnovo, da bi govoril v imenu tlačanih narodov. Begunci so pred svobodnim svetom glasnik tistih milijonov, ki ječijo v domovini in čakajo od svobodnega sveta odrešenja. Tisoč let je slovenski narod krvavel, a izkrcaval ni; tudi zaradi beguncev ne bo! Dokler bo v njem kaj vere in hotenja po svobodi!

„Klic Triglava“

Tito in kruh

Tito je ugotovil, da Jugoslavlani pojedjo preveč kruha in jim je zato ukazal, da zmanjšajo svoje obroke. Povedal je lačnemu narodu, da se dolгови v tujini tako ne bodo zvečali, ljudem pa bo to koristilo in bodo bolj zdravi!

Pri komunistih igrajo številke vidno propagandno vlogo, tako je tudi Tito, v nekako svoje opravičilo, naštel nekaj števil. Rekel je, da vsaka oseba v Jugoslaviji poje letno 440 lb. kruha, (okoli 200 kg. ali nekaj več od pol kilograma dnevno), v Franciji pa je ta številka samo 277 lb, v Italiji 338 lb, v Belgiji 239 lb. Namesto, da bi molčal, pa sam nehoti priznava, da je narod prisiljen živeti samo ob kruhu, ker druge hrane nima, odnosno, jo ne more tako drago plačevati.

Tito in njegovi podrepaniki si pač lahko zmanjšajo obroke kruha, ko sami sebi določajo plače in sedijo pri polnih mizah nakradenih dobrot, lačnemu narodu pa niti kruha ne privoščijo. Kje pa so oblačila in druge nujne potrebščine? Sam hodi oblečen v beli obleki, belih škornjah, beli kapi, belih rokavicah — vse v znamenju pravega proletarca . . . kakor se pač spodobi — „golubičici beli“. Narod pa gara, da si lahko kupi saj malo najpotrebnejšega oblačila. Da, krasne limuzine, vile, letovišča, zabave, sprejemi — to je za maršala, to je komunistični raj! Narod pa je bos in lačen.

Da ni kruha, niso krive poplave, suše, toče — pač pa gnilo komunistično gospodarstvo. Titovina ima samo v dolarjih že preko 500 milijonov dolga. Uradnik, delavec in kmet si morajo od ust odtrgati kruh, da bo partijska lahko plačala svoje razkošno življenje.

C., N.S.W.

O, domovina — pomlad mojega življenja . . .

Po vrnitvi Trsta Italiji

Italijanski prenapeteži ne spoštujejo nobene pogodbe, ko gre za sovraštvo proti Slovincem. To so pokazali že takoj po sporazumu v noči med sredo in četrtkom, ko so na motorjih pridrveli na Kontovelj in Prosek z namenom, da bi izzivali in sramotili slovenske prebivalce. Ker pa so naleteli na odpor, so jo pobrisali proti Sv. Križu. Tu so pomazali zidove slovenskih hiš s protislovenskimi napisi. Pri tem delu so jih zasačili domačini in jih prepodili. Med begom iz vasi so razgrajali vrgli dve bombi, ki pa na srečo nista prizadeli nobene škode.

Prav tako je številna skupina italijanskih razgrajalcev napadla slovenski otroški vrtec pri Sv. Ani in pri tem razbila 20 šip. Vdrila je tudi v notrajnost poslopja, a je njihovo nadaljnje razgrajanje k sreči policija preprečila.

Prvi napad je utrpela že nekaj ur po podpisu pogodbe znana slovenska gostilna pri Sv. Ivanu. K sreči se je gospodinja posrečila še pravočasno zapreti glavna vrata, tako se je podivjana drhal zadovoljila le s tem, da je s kamni pobila šipe na oknih.

K.G., Gorica.

KAJ TOVARIŠI PIŠEJO

Kakor vemo, je Tito po globokem devetletnem razmišljanju „uspešno“ rešil tržaško vprašanje.

O pogodbi, s katero je izročil Trst Italiji, pišejo „Vijesti“ (ki jih izdaja Urad za informacije Generalnega konzulata FNR Jugoslavije v Sydneyu) v št. 2. leto 4. z dne 19.10.54, na prvi strani, da je pogodba . . . „ogromna zmaga jugoslovanske neodvisnosti in miro-ljubne zunanje politike“.

Na drugem mestu, na isti strani pa se navaja . . . „in vsebina dosežene pogodbe, brez pretiranja pričā, da je Jugoslavija dosegla še eno veliko zmago“.

Same zmage na vse strani! V tej številki „Vijesti“ veliko pišejo o Trstu, a ni mi bilo moči opaziti na nobenem mestu tovariških bojnih klicev, kakor — „Glavo damo, Trsta ne damo“ —, s katerimi so „ljudski odbori“ popacali zidove poštenih slovenskih domov.

S . . . I, NSW.

Slovinci vedo...

Kljub silnim žrtvam in položaju, ki za slovenski narod ni bil v vsej njegovi zgodovini nikdar tako ugoden kot v zadnji vojni, ko sta bila oba njegova dedna sovražnika na strani premaganih, on sam pa med zmagovalci, je Trst izgubljen. Krivdo za to nosita samo Tito in Jugoslovanska komunistična partija. Zastonj so vsa opravičevanja, zastonj vsa izvijanja! Tega dejstva se zavedajo prav tako dobro Slovenci doma, kot oni v Trstu in mi v tujini.

Slovenski narod bo nekoč prebolel Titov pokolj 11.000 mladih slovenskih mož in fantov, morda jih bo celo pozabil, toda nikoli ne bo pozabil izgube Trsta in krivde, ki jo za to nosita Tito in komunistična partija. „A.D.“

Sokrat je bil vprašan, s čim se dobi med ljudmi dobro ime. Odgovoril je: „Če kdo zmeraj prav govori in prav dela.“

Trst, srce trpeče Primorske

BOŽIČ SIROM SVETA

Ni ga praznika, ki ga krščanski svet ne bi tako globoko proslavljaj, kakor je to praznik božiča. Za nas Slovence je to dan družine, dan radosti in sreče naših otrok, čas, ko se oglasijo naše lepe božične pesmi, ki jim kraljuje pesem — „Sveta noč, tiha noč“ — širom daljnega sveta. Od Japonske do Nove Zelandije, od Kanade do Argentine, povsod se praznuje in veseli. V eni zemlji med štirimi stenami tople domače izbe, v drugi pod vedrim južnomorskim poletnim nebom.

V Avstraliji

je praznovanje božiča sličen onemu v Veliki Britaniji. „Turkey“, nogavica za darila, „christmas carols“ in dr. spominjajo na staro domovino. Božična jelka je tu v britanskih deželah bolj in bolj pridobila na svojem značaju, a iz starih časov se je še ohranila vejica (mistletoe), ki jo pritrjujejo nad vratmi, tihimi koticiki in celo v avti. Pravijo, da se sme pod njenim zelenjem poljubiti, in marsikateri Jonny jo nosi v žepu, da bi jo ob dani priliki držal nad glavo svojega dekliča, ga tako spominja joč na ta božični običaj. „Christmas Eve“, Sveti večer, pa je čas velikega otroškega pričakovanja. „Santa Clauss“, sv. Miklavž, gre namreč v tisti noči od hrama do hrama ter polni nogavice, ki jih deca obeša na vrata, da bi se drugo jutro veselila toliko zaželenih daril. Povsod se slišijo božične pesmi, tako zvani „Christmas carols“, narodno — verski napevi, ki jih otroci po hišah prepevajo, ljudje pa jih pri tem obdarujejo z mesom, kolači ali kakimi penny-ji. Pečeni puran! Ta težki ptič pomeni višek božične pojedine, nakar mu sledi slavni temnorjavni „christmas pudding“, pomešan z rozinami in brandijevo omako.

V Franciji

je podeželsko življenje ob božiču osredotočeno v družini, ki ga izpolnjujeta globoka vernost in pa goreča molitev. Obdarovanja na ta dan v Franciji dolgo časa niso poznali. V Parizu pa se je udomačil lep običaj obdarovanja revnih. Po polnočnici se družinski člani vsedejo k „réveillon — u“, božičnem kosilu, ki je znano po svojih pečenih krvavicah.

V Španiji

pa je božični čas prenapolnjen s cestnim vikom in krikom. Blesteči bali „velikih“, živahne plesne zabave množice, pustno ranjanje otrok ter pojedine pečenih puranov, — to so značilnosti iberskega praznovanja. Otroke se šele v času sv. Treh kraljev obdaruje. Marsikateremu se ravno takrat nasmehe igrala sreča, ko namreč zadene prvo številko velikega božičnega žrebanja. Božičnega drevesa v tej topli deželi ne poznajo, pač pa gradijo otroci majhne jaslice, ki potem kraljujejo po španskih in portugalskih domovih.

V Južni Ameriki

je praznovanje božiča podobno tistemu na Pirinejskem polotoku: osredotočeno v cerkvah, na cestah, v kavarnah in gledališčih. Tudi

tukaj ne poznajo snega, ledu, zimske burje, jelke in hrepenenja po poletju, vsega tistega, kar daje človeku občutke prazničnosti, udobnosti in tiste svojevrstne božične tišine.

V Združenih državah Amerike

pa praznuje vsakdo svoj božič. Germanska božična jelka, romanske jaslice, slovenski običaji in pesmi, irska nočna sveča, pečeni purani, „plum pudding“, — vse to daje severnoameriškemu božiču tisto značilno mednarodno ozračje, posebno v večjih naselbinah in središčih različnih narodnih skupin, za katere pomeni ta praznik vstajenje stare domovine v obliki jezika, pesmi in pa molitve.

Takšen naj je tudi naš avstralski božič! Čeprav mu manjka mnogo tistega prazničnega razpoloženja, ki nam je v preteklosti polnilo grudi, se vendar moramo zavdati, da nam je ravno ta veliki praznik najtrdnjši dušni most, ki nas ne veže samo na doživljajih polno preteklosti, temveč nam daje tudi tolažbo in upanje v bodočnost.

P.P., Vic.

Pistivšek:

MOJA DOMOVINA JE BOŽJI DAR

*Bog je nasejal,
škrjančkov po njivah,
rožic po tratah in praprot v
lesovih,
navil bršljan
po sivih pečinah
in vinsko trto po strmih bregovih.*

*Dal nam je Savo,
Dravo in Sočo,
Muro in Krko, gozdove notranjske,
brda beneška,
jezera koroška,
tržaški pristan in vasi belokranjske.*

*Dal nam je še,
porabske planjave
in črčke Slovenskih goric v
lastnino,
haloške gorce,
pohorske goščave,
po hmelju dehtečo Savinjsko
dolino.*

*Nato se je sklonil,
skoraj do tal,
in vdihnil je v svoje stvarstvo
življenje,*

*takrat je naš prazničen
jezik nastal
ubran kot svečano nedeljsko
zvonjenje.*

Optoženec: „Verjemite mi gospod sodnik, da sam ne vem kako je prišlo do tega, da sem ukradel zlato uro. Nekako proti moji volji sem jo vzel.“

Sodnik: „Je že dobro, saj boste tudi proti svoji volji sedeli v zaporu.“

Častihlepje in jeza sta vselej slaba svetovalca.

Ljubezen ženski poveča pamet, moškemu jo pa včasih vzame.

Slovenci v Qld.

Vidiš tam . . . Mehka beseda

Ne čutimo več, postali smo ljudje brez srca. Smejali se boste, češ ta trditev je jalova. Saj smo vsi tako dobri in mehki, ti pa se nam upaš očitati brezsrčnost! Ne, dragi prijatelj. Življenje pogledaj. Daj mi roko, da ti pravo življenje pokazem.

. . . Vidiš tam zakonca. V preprostem domu sta. Mož se je vrnil z dela. Ženo je izmučila dnevna skrb. Na obeh težijo križi, neveselo zrejo oči predse, čelo je mrščeno. A mož je danes še posebno slabe volje. Pri delu ni imel posebnega uspeha. Kaj, ko bi mu žena sedaj kljub svojim skrbem dala dobro besedo ter ga potolažila. Samo nekaj trenutkov samozataje, premaganja, samo nekaj bodrilnih besed in težki kamen se bo odvalil z njegovega srca. Morda ne takoj. Morda bo tudi mož lepim, mehkim in toplim besedam ne verjel takoj. A vztrajna ljubezen vse premaga. Ženina ljubezen lahko kot sonce posije v temo moževih skrbi. — Tako pa se znajdeti v nekaj redkih, hladnih in suhoparnih stavkih ter hodita drug ob drugem kakor dva tujca.

. . . Vidiš tam očeta, osivelega v delu za svoje. Petdeset let je garal, štedil, skrbel, dajal, tolažil, vodil, mislil in govoril za svojo družino, za svoje otroke. Tam, zraven njega je njegov sin. Mlad, poln življenja in podjetnosti, drzen in pogumen. Mladost mu polni glavo, ves je zaverovan vanjo. Ves svet vrši v svojem objemu, saj to je njegovo kraljestvo. . . Očeta teži bolezen. Hrbet se mu že krivi, delo ga naglo utruja, hoja mu dela preglavice, sluh ga zapušča. Vsak dan zbira v vseh koticih svojega telesa in svoje duše moči, volje, da vztraja do večera. — Kaj ko bi mu mladi sin dal malo poguma, malo tolažbe. Ga dvignil s toplo in mehko besedo: Oče! Kaj se ne spomni, kako je veselo krilil z ročicami v njegovih rokah, ko ga je oče dvigal v svojih rokah ter mu razkazoval veliki svet? Kaj ko bi mu sin z dobroto v besedah izrekel zahvalo za njegov petdesetletni trud in mu vsaj z besedami privoščil mir in trohico veselja. Vsaj nekaj

trenutkov na dan naj bi posvetil svojo pozornost svojemu roditelju ter mu tako odganjal sence starosti. Sin, mladost ti daje moč, voljo in pogumno življenje. A glej, da ti duša ostane dobra in blaga, da ne boš ob grobu svojega očeta grizel ustnice ter si očitil, da nisi spolnil svoje dolžnosti do njega. Kaj ti ne bodo tega slepe, čeprav ugasle očetove oči očitale?

. . . Vidiš tam malo dveletno dekletce. Posodica je padla mali iz rok ter se razbila. Pogledaj te prestrašene velike otroške oči, ki molče prosijo razjarjeno mamo: odpusti ter ji hočejo povedati . . . „ob prag sem se spotaknila in skledica mi je padla iz rok ter se razbila, a sama sem zdrava, mama, in nič se mi ni zgodilo.“ Kako se v strahu (prestrašeno) večajo črne punčice v malih otroških zvezdicah; čimbolj se mama približuje, bolj je ubogi otrok prestrašen . . . „Saj ne bom, ljuba mama, saj ne bom nikdar več tako nerodna“, govori prestrašeno srce otroka, a usteca od strahu molčijo. — Mama! Morda bi le premislila, predno si malo udarila in kaznovala. Spomni se, da si jo pred enim in pol letom dojila, jo z ljubeznijo pritiskala k srcu. To malo bitje še ne more biti hudobno, to malo srčece še ni zlobno . . . Krčeviti jok, ki je sledil udarcu, priča, da se je v otrokovi duši nekaj prelomilo. Lepa beseda bi odstranila otrokov strah ob razbiti skledici; mehko in odločno svarilo bi bil najboljši nauk. Tako pa je nezaljubljeni udarec otroka bolj zabol kot krivična kazen zaboli nedolžnega zapornika pred sodiščem.

. . . Vidiš tam, fant ljubi dekle, pravimo, in je srečen. Pa kaka je ta ljubezen? Je že kdaj vodila četudi neokorno roko, da je iskreno

Ni zmaga, ki osrečuje plemenita srca, pač pa boj (borba).

Cigan, ki je nesel vrečo moke, vpraša kočijaža: „Hej, gospod, ali bi lahko prisedel?“

Kočijaž: „O ne, konji težko vlečejo.“

Cigan: „Saj bom na hrbtu vrečo obdržal.“

no zapisala: Ljubo moje dekle! Niti ljubezenskih pisem ne znamo več pisati, takih mislim, ki so polna resnične ljubezni, topline srca, in ki bi izvoljenki pričarale raj na zemljo; da bi vedela, da zanjo bije moško srce, se krivijo moške pesti, da se bo iz nič gradil dom, vrt in bodočnost mladi družini. Ne zahteva dragocenega nakitja, ne oblek, ne potratnih izletov; tudi kina in plesišč si ne želi. Hoče le ljubečo besedo, toplo srce, pa bo mlada dekliška duša vsa srečna in zadovoljna. Pa ja ne! Še v ta pisma se vkradejo sama skrb tožba in sebičnost. Zato so iz roda v rod krajša, mrzla in mnogokdaj so celo izostala. Človek bi mislil in upal, da bo vsaj tu več medsebojne obzirnosti, več samozataje, nesebičnosti in blage dobrohotnosti.

... Vidiš tam duhovnika. Pogledj, celi rodovi so bili prav po njem sprejeti in vcepljeni v božjo družino. Na stotine mladih, zakonskih parov je blagoslovil, na tisoče daroval svetih maš, za nas, za naše drage, za umrle. Ravno potem njih smo sprejeli književnost, duhovnik nas je prebudil celo tukaj v Avstraliji ter nam osvežil ljubečo materino besedo. Ravno duhovnik je bil tisti, ki nas je začel zbirati, ki nam hoče osrečiti bodoče dni. Z ogromnim trdom nam je oživel naš list, časopis „MISLI“ — v našem, v materinem jeziku pisan. Pa kaj niso mnogi med nami, ki dvomijo v njegovo iskreno delo in ga namesto zahvale kolnejo „preklet far“, „pa ima to organizacijo v glavi“.

Tako, moji ljubi prijatelji, na prste preštejte one, ki so verovali v dobrohotnost in nesebičnost in iskrenost njegovih nasvetov. Duhovnik sam je molčal in molči. Saj ve za staro resnico: če že ne dobra, ljubeča beseda, bo pa bridka izkušnja zalegla.

Vidiš, prijatelj, to je življenje, življenje naše družine, nas vseh. Kaj še ugovarjaš moji trditvi, da smo postali ljudje brez srca! Niti bore lepe, dobre, mehke in hvaležne besede, topline srca si med seboj ne privoščimo! Kako naj bi šele pokazali ljubezen v dejanju, ko pa celo besede, ki nič ne stane, ne zmoremo ... I.P., Vic.

Stara mati malemu vnučku: „Moli, da boš dobil bratca.“

Mihec je molil. In ko nekega dne pride babica iz bolnice, pove malemu vnuku: „Dvojčka si dobil, dva bratca. Kaj, ali si vesel?“

Mihec: „Babica, ali ste vi vesela, da sem jaz nehal moliti?“

Profesor ekonomije — gospodarstva: „Povejte mi primer za posredni davek.“

Navihane: „Pasji davki, gospod profesor.“

Profesor: „Kako to mislite, razložite.“

Navihane: „Ker ga pes sam ne plača.“

Očetu, ki je šel na božjo pot k Mariji na Bistrico: „Oče, vsete se.“ A romar je odgovoril: „Ne smem se vستي, sem Mariji obljubil, da bom peš prišel.“

MISLI PRIREJAJO V SYDNEY-u
na Štefanovo, v nedeljo dne 26. decembra 1954

“BOŽICEVANJE POD JUŽNIM SONCEM”

v PADDINGTON TOWN HALL-u
(na Oxford Street)

Začetek ob 6 uri zvečer.

Sveti Miklavž bo pustil darila za naše otroke pod božičnim dreveščkom pri jaslicah!

Rezervirajte pijačo in sedeže (ne samo mize) izključno samo na tel. št. FL 1612 ali Misli, G.P.O. Box 553, Sydney. Opozorjamo vse, da morajo rezervirane mize biti, saj delno zasedene, do 6.15.

Nujno prosimo nekaj oseb za pomoč pri pospravljanju dvorane — po zabavi.

Slovenci v Viktoriji

ROJAKOM

Misli stopajo v četrto leto. Prihajajo med Vas, Vas obiskujejo po raztresenih domovih — še nedokončanih hišah, Vas seznanjajo z rojaki, ki imajo isto usodo: kovati bodočnost sebi, v novem okolju, ter z žuljavimi rokami služiti kruh sebi in svojemu rodu. Misli Vam skušajo biti v oporo v skupni borbi za obstanek, v ohranitvi duhovne in kulturne pripadnosti lastnemu narodu, v izgraditvi sedanjosti s poseganjem v dnevne probleme s tem, da Vam zbližajo novice in kažejo jasno pot v veseli besedi materne govorice v dneh tako zamotanih miselnih križišč. Ostali naj bi dobri, pošteni, srečni in imeli uspehe!

Vsak sin slovenske matere, v katerem se pretaka slovenska kri in bije slovensko srce, naj bi bil naročen na Misli — naše skupno glasilo.

Širite jih! Dajte jih v roke vsakemu rojaku, ki jih še ne dobiva!

NAROČNINA SAMO EN FUNT LETNO!

Na Vas vseh je obseg in velikost Misli v novem letu. Poravnajte naročnino čimprej, da vemo, kako stojimo.

Istočasno se s toplo zahvalo hvaležnega srca obračam do vseh onih, ki so preteklo leto tako plemenito sodelovali z naročnino in z velikodušnimi darovi prispevali v sklad Misli ter tako posredno k izgraditvi naše kulturne sedanjosti. Hvala Vam!

Urednik.

Slovenci v Brisbanu vabijo vse rojake, njihove prijatelje in znanke na

SILVESTROVANJE,

ki bo združeno z obdaritvijo otrok pod božičnim dreveščkom, pri jaslicah.

Novo leto bomo čakali v B.A.F.S. 331 George St., City, nasproti hotela Majestic.

Začasni pripravljalni odbor

Lovrenc Košir in poštna znamka

Košir je bil rojen 1. 1804 v Sloveniji. L. 1836. je predložil avstrijski vladi zamisel, da naj vpelje za vso pisemsko pošto lepljivo znamko, kot jo imamo danes. Njegove zamisli pa dunajska vlada ni sprejela. Eno leto kasneje je Anglež Sir Rowland Hill predložil enako zamisel angleški poštni upravi. Angleži so to misel sprejeli. Znamka se je izkazala kot izredno praktična novost. Hitro so jo sprejele tudi druge dežele, med njimi tudi Avstrija. Deset let kasneje 1. 1847. je uradno sprejela poštno znamko tudi Amerika.

Slovenci imamo torej prav, ko trdimo, da je Košir prvi — kar je zgodovinsko dokazano — ki je predlagal uporabo poštne znamke. Uspeli pa so Angleži. V tem imajo oni prav.

Ker smo že ravno pri znamkah, bodi navedeno nekaj zgodovinskih podatkov o poštni znamki. Prva zamisel, ki spominja na poštno znamko, je bila 1. 1650 v Parizu. Tam so prav malo časa uporabljali ovoje z nekako vtiskano znamko. Stvar je hitro ponehala. Druga podobna zamisel je bila v letih 1819-1821, ko so rabili na otoku Sardiniji za uradne državne dopise ovoj, ki ima vtiskano znamko. Podobno je predlagal v letu 1833 Charles Knight, naj bi se časopisi pošiljali po pošti v ovitkih z vtiskano znamko. Tudi davčna uprava na Angleškem je poznala v svojem notranjem poslovanju neke znamke in nalepke pri plačevanju davkov.

Pred letom 1837. se je poština v Evropi plačevala v gotovini poštenu uradu. Ravnala se je po številu listov in po krajevni razdalji. Od tega leta dalje pa je bila poština odvisna samo od teže, za celo državo enako, ne oziraje se na razdaljo.

Poštna znamka tvori danes v vsaki državi veliko podjetje. Zbiranje znamk, filatelija, ki je bilo sprva samo veselje in zanimivost, postaja že prava veda, ozko povezana z umetnostjo. Poštne uprave skoraj vseh držav na svetu sestavljajo svetovno poštno zvezo, ki na svojih kongresih daje neke splošne smernice o poštinih znamkah, zlasti razmerje vrednosti. Ustanovljena je bila 1. 1874. v Bernu v Švici, kjer se je vršil prvi kongres. V tem mestu stoji tudi velik spomenik, ki predstavlja zamisel svetovne poštne zveze.

OPOZARJAMO vse rojake: Ne pozabite učen angleščine! Radio knjižice, pismeni kurzi, večerne šole! **VSE ZASTONJ!** Znanje angleškega jezika je pogoj vašega uspeha!

Pišite na: **DEPARTMENT OF EDUCATION** v prestolnici vaše države! Lahko se obrnete tudi na Uredništvo „Misli“, ki Vam bo z veseljem pomagalo v vseh Vaših težavah.

Pravni svetnik

(Novela)

Šel sem torej k svojemu advokatu, Mr. Smithu.

— Zakaj se gre? — me je vprašal.
— Kure — sem odgovoril.
— No, in? —
— Imam vrt ter sosedu, ki se imenuje Gordon. Ta Gordon ima kure.

— Razumem — pravi advokat.
V tem trenutku zazvoni telefon. Advokat dvigne slušalko.

— Nadaljujte — pravi — vas poslušam.

— Prejšnji teden torej, sem dal urediti vrt — sem rekel — kar me je stalo skoro 30 funtov.

— Da . . . halo . . . le govorite — je začel advokat.

— Oprostite — sem se prekinil.
Advokat je namršil obrvi ter s prosto roko označil slušalko.

— Dan pozneje — sem povzel — je Gordon spustil kure, katere so iz njegovega vrta prešle na moj vrt ter pogazile vse gredice. Eno sem zadel z opeko, nakar je . . .

— Hipoteka? — je vzkliknil pravnik.

Prekinil sem zgodbo, on pa mi je ponovno nakazal slušalko ter namršil obrvi.

— Le naprej, vas poslušam — je rekel.

— Zadel sem torej eno z opeko...
— Se bom takoj za stvar zanimal — je rekel advokat, zaprl telefon ter pritisnil na gumb zvonca. — Kako se imenuje ta tip? — me je nenadno vprašal.

— Kateri tip? —

— No, ta, ki vas je napadel. —

— Jaz sem njega napadel — je pojasnil.

— Aha, vi ste ga napadel — je vzkliknil advokat.

— Da. —

— Radi česa je bilo? —

— Radi kur, o katerih sem vam pravil.

— Bi bilo bolje, da mi ponovite vse v redu — pravi advokat. — Rad bi vedel vse podrobnosti.

— Torej — sem ponovil — jaz imam sosedu po imenu Gordon. Ta sosed ima v svojem vrtu kure...

— Kadite? — mi je ponudil advokat.

— Hvala, ne kadim — sem odgovoril — in prejšnji teden sem dal popraviti vrt.

V tem vstopi tajnica.

— Nadaljujte — pravi advokat.

— Dan kasneje je Gordon spustil kure, ki so iz njegovega vrta prešle . . .

— Sestanek z Jordom Grogerty imamo v sredo ali četrtek? — je vprašal advokat tajnico.

— Točno se ne spominjam — odgovori gospodična.

— . . . v moj vrt, — sem nadaljeval — zgrabil sem opeko . . .

— Poglejte, gospodična, prosim — je rekel advokat.

— Takoj! —

— Občutljivi ljudje, ti stari plemenitaši — je pojasnjeval advokat. — Gorje, če preložiš sestanek. In vendar, včasih, si ne moreš pomagati.

— Res je — sem pritrdil. — Tako je ta kura crknila.

— Kozarček whiskyja?

— Prosim, hvala.

— Sedaj, dalje? —

— Prišlo je do prepira — sem rekel.

— Samo trenutek — me je prekinil — kar nadaljujte točno z dejstvi, vas poslušam vseeno — prijel ponovno slušalko ter zavrtel telefonsko številko.

— Padle so žalivke na obeh straneh — sem povzel — pa sem mu dal eno po nosu. Sedaj mi grozi, da me prijavi radi napada . . . Gordon . . .

— In kdo bi bil ta Gordon? —

— Moj sosed. —

— Ah, seveda, seveda, trenutek, prosim . . . Halo, si ti John? Me slišiš? Odlično! — je vzkliknil sarkastično — s temi telefoni napredujemo vsak dan. Izvolite, prosim — se je obrnil name, ter mi nudil steklenico whiskyja. Nalil sem si drugi kozarček.

— Nadaljujte — mi pravi — oertajte mi vaš slučaj.

— Gordon, torej, me hoče tožiti.

— Razumem, razumem, pojdimo na dejstva! Kaj je bil vzrok prepira?

— Kure.

— Ne razumem zakaj držite kure — pravi advokat. — Tudi jaz sem jih imel pred nekaj leti, potem sem se jih znebil. So prava kuga.

Same sitnosti . . .

— Ampak jaz nimam kur — sem popravil.

— Oh, — je vzkliknil — Razumem. Sem mislil, da ste rekel . . .

Halo? Si ti John? Tukaj Smith. Si se pozanimal za tisti slučaj? Da?

Dobro! Krasno! Sijajno! Si res velika sila!

Konec telefonskega pogovora.

— Dejstvo je — sem vzdihnil — da so mi pokvarile vrt.

— Imate vrt? —

— Ki je bil popravljen prejšnji teden. —

— Nadaljujte. Kure, če se ne motim, so prešle na vrt, ter ga razkopale?

— Točno.

— Ne razumem, zakaj gotovi ljudje tako trdovratno držijo kure — je rekel pravnik. — Če bi se vsaj izplačalo! Kdo je ta Gordon, ki ga vedno imenujete?

— Moj sosed.

— Se razume, kure so prešle tudi na vrt tega Gordona ter napravile vse narobe. —

— Ne, ne — sem protestiral — Kure so njegove!

Vstopila je tajnica.

— Četrtek, gospod doktor — je rekla.

— Hvala! — Potem, meni: — Malenkost, ta vaš prepir — je rekel — ki se nikakor ne izplača vlačiti na sodišče. Koliko vas je stalo popravilo vrta? 15 funtov? Veste, kaj vam svetujem? Poslušajte me dobro. Pobijte vse kure s kamenjem, če vam bodo še nagajale; in če ima Gordon še kaj reči, mu dajte eno po nosu. Če bi vam grozil s sodiščem, radi klofute, pridite k meni! Današnji honorar je 5 funtov. Na svidenje, dragi gospod. Gospodična Robinson, naj vstopi gospod Tomkins, prosim!

Savo Tory, N.S.W.

Slovenci v W.A.

Merilo je izgubil

Kaj rado se primeri človeku, da zgubi svoje merilo v tujini, če se kmalu ne privadi nove družbe. Prizadet je njegov duh, ki je bil prej navajen hoditi po drugačnih poteh.

V „Cafe“ se je vsedel in pil čaj Kožuhov Polde ter brezciljno gledal skozi debele steklene stene tja na cesto . . . v daljavo. Dež je lil kot navadno v Innisfailu, da so kar celi potoki tekli ob cestah. Tako vreme je spravilo Poldeta v razdraženo razmišljanje . . . Skoraj glasno je mislil, ko da bi govoril samemu sebi:

„Tu sedim in čakam Kralja Matjaža. V slepem upanju si utvarjam, da se mora zgoditi nek srečen slučaj, ki mi bo razvozljal ta neprijeten problem. In tako se uspavam iz dneva v dan in množim svoj čas brez haska . . . tja v tri dni. Ali se bo res zgodilo, kaj samo od sebe? Komu so potrebna ta prazna leta: meni ali družbi? Tukaj se ljudje pulijo za delo, ker je preveč delavnih sil. Kakšnih ljudi je preveč? Kjerkoli se da spodnašajo stolčke drug drugemu. Med temi, ki živijo od državne miloščine bi se našel tudi kak bivši poštenjak. Sedaj nima poštenega opravila. Bog ve zakaj ne?“

Potem se je zagledal Polde v ljudi, ki so za pultom pili in jedli kar stojte. Med njimi je stal umazan stavec, ki je jedel s takim tekom kot partizan in iz obeh rokavov pa so mu silili umazani komolci. Blizu njega je jedel lepo oblečen mladenič, za njim pa priletna dama oblečena po zadnji modi. Iz lic teh in drugih ljudi pa si razločno lahko čital, kaj in kdo so. Dosti bi ne mogel zgrešiti. Dovolj mu je bilo, da se je njih držal isti prah kot njega. To ga je dražilo. In bolj, ko se jih ogibal, bolj so mu silile te slike pred oči. V kino bi šel, da bi ubežal tem neprijetnim spakam in si tam poiskal „klasičnih“ potez. — Pa kaj, ko bi stopil spet na cesto . . . bi zopet videl svojo lastno podobo, kot v ogledalu. To so tisti tujci, ki v lice niso lepi in tudi ne v telesu. Življenje jih je vrglo v to deželo. Svojcev nimajo, prijateljev tudi ne. Živel niso dosti . . . a so preživeli. Sedaj motovijo med poštenim ljudstvom te žalostne podobe. Iz njih oči ne seva več razočaranja in trpkost, pač pa nema prošnja za usmiljenje in obzir med mladim in prešernim

življenjem, ki nikoli ne mine. To mlado in prešerno, ki nemoteno pije iz debela življenja in se poraja v kipeče in polne cvetove, drzno izzivajoč: uživaj! Pa sežemo plaho po njemu mi, ki se nas življenje še drži . . . na, pa se ti izmakne in sežeš v prazno. Osramočen in ponižan se stisneš v stran. Ponašadi v tisti vogalni lokal, kjer smrdi po razlitem pivu. Tja k pultu se prerineš in krčevito primeš za kozarec. Bridka podoba osamljenega . . .

Je to strah pred bodočnostjo? Saj vendar še nisem tako star! In s kakšnim občutkom se vlečem zvečer k počitku, ko da bi legel na mrtvaški oder. Delo, ki ga opravljam, ni težko, če bi ga primerjal z delom doma na polju ali drugje. A doma smo bili zdravi in polni življenja, kljub pomanjkanju. Tukaj pa motovili klaverna podoba z židano tesno zavezano kravato, v zlikani obleki, a z večnim vprašanjem pred očmi: kam in čemu? To je tista napetost, ki jo je marsikdo prinesel s seboj in bi se rada nekam zaletela . . . se razbila, da bi bil mir. Pa ne najde pravega vzroka.

Tak hodiš Polde okrog, z zvezano kravato in se sprašuješ, zakaj nisi nikjer potreben. Užaljen si zato ker si sam . . . ker ne moreš svojih sil vložiti v družbi koristno podjetje . . . ker ne dobiš pravega prijatelja . . . ker sam sebi ne moreš pomagati . . .

Iz lenega razmišljanja ga predrami prijazna Betty, s svojim običajnim:

„Would you like another cup of tea?“

„No, thanks.“ Se dvigne izza mize. S svojo visoko postavo je zasenčil lokal, ko je stopil skozi ozka vrata na cesto.

J.K., Qld.

Če človek ne more shajati z drugimi, je v polovico primerih sam kriv.

Kdor nima nesreče nad seboj, naj ne daje nasvetov nesrečnemu in naj ga ne kara.

Žena: „Nehaj mi stalno govoriti ‚moj sin‘, ‚moja hiša‘, ‚moj denar‘, ‚moje zasluge‘, ‚moj avto‘ . . . ali ne bi mogel za spremembo enkrat reči ‚naš‘ . . . Kaj pa iščeš zopet?“
Mož: „Naše hlače!“

A. Vadnjal, Vic.

Na zadnjem razpotju

3. (Izkušnje in primerjave)

V TEMNI SREDNJI VEK

Dolzan ni samo, kar velevam stan,
Kar more, to moz je storiti dolzan!
Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud ti nebo blagoslovi!
(Simon Gregorcic)

Teža debate je ovehnila na mo-
jo stran.

„Stoj, Tinel!” sem dejal. „Ne
delaj se tako strahopetnega, ko si
bil vendar vsa ta težka leta dober
vojak. Strinjam se s teboj, da od
ljudi ne moremo pričakovati re-
šitve. Ali je s tem rečeno, da
sploh ni rešitve?”

„Ne vem, kaj naj bi ti rekel na
to. Zdi se mi, da nas je Bog pre-
pustil samim sebi — in menda to
tudi zaslužimo,” je dodal po krat-
kem premolku.

„Pazi, dragi prijatelj! Nešteto
ljudi se sprašuje, kaj narediti, ko
stoje na usodnem razpotju. Odlo-
čitve so silno različne. Kaj praviš,
koliko je takih, ki na tem velikem
razpotju mislijo na svojo dušo? A
samo tem je dano najti pravo odlo-
čitev. Hočem reči, današnji kršča-
nski svet je presneto materijalisti-
čen. Tega materijalizma se treba
otresti in postati kristjani, to je
vse.”

„Kaj, da nismo kristjani?” je
zavzeto vprašal Tine.

„Poslušaj me. Lahko je govoriti
Verujem in moliti in hoditi v cer-
kev. Ali pa so tvoja dela v skla-
du z besedami, s katerimi izražaj
svojo vero in zaupanje v božjo po-
moč in skrb? Ali niso tvoje mate-
rijalne skrbi večje od tvoje vere?
Kaj te žene v boj proti materija-
listični doktrini (nauku), ne, te ne
bom spraševal. Ker so pa nagibi
tega boja zelo različni, včasih čisto
materijalistični, bova morala to
stvar posebej preresetati. Vprašam
sedaj le tole: ali zapadni krščanski
svet ne tone v povodnji, ki ga ime-
nujemo praktični materijalizem,
to je, ali ni javno in privatno
življenje usmerjeno v prvi vrsti v
dosego materijelnih dobrin in
udobnosti?”

„Bo že tako. Izjeme le potrju-
jejo pravilo.”

„In da ta materijalistična misel-
nost in njena zvesta spremljevalka
zavist le prerada poslušaj sirenske
glasove komunistične doktrine.”

„Tudi to bo res. Tako je bilo
doma, še bolj očitno pa je to tu v
Avstraliji, kjer želja po večjem
zaslužku (in lažjem delu) ter zavist
nad profiti podjetnikov dela ljudi
nezadovoljne in dovzetne neuteme-
ljenim obljubam.”

„Ali je v taki materijalistični
miselnosti in ravnanju kaj kršča-
nskega?”

„Seveda ne. A razumljivo in
opravičljivo je zaradi mizerije in
težke borbe za obstanek.”

„To je olajševalna okolnost, ki
je čisto, kot na pr. v Avstraliji, ni.
Materijalizem gospodari bolj v vo-
dilnih in imovitih slojih narodov,
torej tam, kjer je najmanj opravič-
ljiv. Odgovori mi, kje tiči vzrok
današnjega materijalizma v svetu?”

Tine je premišljal in nazadnje
rekel: „Ne vem prav kam meriš.
Bodi kakorkoli, mislim, da ga je
pripisati človeški slabosti in
grešnosti.”

„Ne bodi mačka ob vreli kaši.
Češčenje zlatega teleta (kot lahko
imenujemo današnji materijalizem)
se je v narodih sveta pojavljalo le
od časa do časa, a grešnost je
obstoja ves čas. Vprašal te bom
drugače: kdor veruje v Boga ve-
ruje tudi v vse Njegove obljube in
veruje, da so bile dane vse človeku
v korist in pomoč. Ali je tako?”

„Tako je.”

„Ali je v razodetih božjih bese-
dah najti obljubo, ki naj velja za
vse čase, a zlasti za čase, ko so
materijalne skrbi posebno hude?”

Tine je tuhtal.

„Ne poznam dovolj svetega
pisma,” je dejal, „da bi mogel do-
bro odgovoriti. Zame je vedno
veljalo tako, da so evangeliji —
saj te misliš, ali ne — veliko in
edinstveno oznanilo božjega kra-
ljstva in življenjepisa Tistega, ki
ga je omogočil.”

„Vidiš, tu začne nevednost, pa
tudi nevernost ali malovernost
mnogih milijonov kristjanov. Gre
za mesto v svetem pismu, ki je do
današnje razsvetljene dobe nešteto
vernim ljudem dajalo tolažbo v
težkih časih, jih navdajalo s srečo
in zaupanjem ter dvigalo iz mate-
rije v polno duhovno življenje.
Nepopisno lepe besede, kakor jih
ni najti v nobeni literaturi sveta,
niso namreč samo obljuba božje
skrbi, temveč tudi kašpot človeko-
vemu duhu. Vem, da se boš takoj
spomnil mesta. Začne se z bese-
dami: *Ne bodite v skrbeh za življe-
nje . . . in konča se s stavkom:
Iščite božje kraljestvo in njegovo
pravičnost, vse drugo se vam bo
navrglo.*”

„Ali sem bedak” je rekel znanec.
„Seveda! A vse skupaj mi je pre-
cej novo in mi ne gre prav v glavo.
Počutim se kakor riba na suhem.”
„Potrudi se, pa boš kakor riba v
bistrem potoku naših voda. Za
zdaj pa mi povej prosim, ali je ta
malovernost v krščanskem svetu
splošen pojav?”

„Brez dvoma! Bolj splošen ne
more biti. Jaz se imam za vernega
človeka, pa če dobro pomislim, je
moje življenje in početje ena sama
nezaupnica Bogu kot našemu Oče-
tu.”

„Vidiš, Tine, s tem svojim pri-
znanjem si napravil ogromen korak
naprej, ne, bolje je reči nazaj, k
dobri, živi veri naših dedov. Na-
zaj v dobo, ki ji pravimo srednji
vek.”

Tine je planil pokoncu.

„Kaj praviš? Nazaj v srednji
vek? Tisto tisočletno temo? Tja
pa me ne boš spravil, prijatelj.”

„Ne hiti tako? Tinel! Kaj pa
ti veš o srednjem veku?”

„Kaj vem? Tlačanstvo in sužen-
stvo, čarovnice, inkvizicija, božje
sodbe, vojne in kuge, to je srednji
vek.”

„Vidim, da bova morala načeti
novo snov, ne da bi predelala
prejšnjo. Pomeniva se torej neko-
liko o srednjem veku, o katerem se
danes mnogo slabega sliši. Kaže,
da tudi tebe odnaša moderna po-
plava laži. Moja mati je vsako-
krat, predno je načela hlebec kru-
ha, napravila križ čezenj, in moj

oče ni nikoli pozabil zarisati z bi-
čem križ na tla pred vprežno živi-
no, predno je pognal na polje in
stare ljudi sem vedno slišal reči:
Sveti Križ božji! Ali ni bila to
lepa navada? Bila, pravim, ker jo
danes tudi na kmetih redko najdeš.
Vidiš, to je ostanek tistih temnih
časov, ki jim pravimo srednji vek.
Imaš pa dovolj drugih vidnih pri-
č in znakov, ki ti govore ne le o glo-
boki vernosti tedanjih ljudi, tem-
več tudi o njih moči in modrosti,
delavnosti in poštenosti. Politični
red ni bil zgrajen na podlagi nekih
zmešanih teorij in naukov, katerih
so tako bogate današnje politične
partije. Bil je preprost, kakor je
preprost ves naravni red: poko-
rščina otrok napram roditeljem,
teh napram vladarju in oblasti,
vseh skupaj napram gospodarju
vesoljstva. Ravno tako dober je
bil gospodarski red. Gospodarstvo
se je razvijalo naravno in svo-
bodno; v stanovih in cehih organi-
zirani poklici so skrbeli za solidno
in pošteno delo, špekulacija ni
bila poznana in gospodarskih kriz,
če izvezamo slabe letine v posa-
meznih krajih, ni bilo. Vojaki so
bili poklicani in plačani; za bo-
jevanje so veljala pravila časti in
poštenja, kot v vsem drugem delu.
Vzgoja je bila trda, a ne okostenela
in paragrafska. Dolžnost in odgo-
vornost sta bili spremljevalki vsega
dela. Šola je imela vlogo rešeta:
kar ni spadalo vanjo, se je moralo
lotiti česa drugega. Šolarji (štu-
denti) in obrtniški pomočniki niso
prebili vsega časa v isti šoli ali pri
istem mojstru. Vzeli so potno bi-
sago in šli v svet, ki ni poznal no-
benih meja in potnih listov, še
manj pa našega nesrečnega nacija-
lizma. Važen je bil značaj,
sposobnost in volja, ne pa narod-
nost. Latinsčina ni bila samo dip-
lomatski jezik, temveč v veliki meri
jezik evropskega izobraženstva. To
je splošna slika veka, ki se lahko
imenuje krščanski vek in ki je dal
iz sebe mnoge močne, značajne in
svete ljudi. Duhovno je segal vse
tja do francoske revolucije in čez,
a je sedaj čisto zamrl. No, dragi,
kaj imaš k tej sliki pripomniti?”

Nadaljevanje.

Mala Micka

Na božični večer prihiti Micka
k materi ter ji pravi:

„Pomisli, mamica! Zidarjeva
Anica mi je danes po tistem pove-
dala, da že od včeraj nimajo doma
ne drv, ne kruha in ne mleka.
Imajo pa majhnega otroka in nji-
hova mamica je bolna. Ali smem
dati Anici danes zvečer svoj kruh?”

„Le daj!” reče mati. „Pojdi ta-
koj tja in jim nesi še lonec mleka,
Tonček pa naj naloži na sanke
drva in naj jih popelje tja!”

Kako sta se razveselila otroka, ko
sta smela k ubogim sosedom!

Pa Tonček si je še nekaj dru-
gega izmislil. Poiskal je svoje
jaslice, toplo polhovko za Tinčka
in vrečico, polno orehov. Vse to
je dal v košaro. Micka je še do-
dala svojo punčko z lepo pisano
oblekico.

Ko se je stemnilo, je Micka
zanesla košaro, Tonček pa je za-
peljal sanke z drvami pred vrata
Zidarjeve kočice. Močno sta potrka-
la in nato stekla domov.

O, kako so bili Zidarjevi veseli
lepih daril! Pa tudi Tonček in
Micka še nista imela nikdar tako
lepih praznikov.

Jože in Janez sta se pri spovedi
spovedala istega greha in sta tudi
dobila isto pokoro. Spovednik ji-
ma je zapovedal, da potujeta na
božjo pot peš in s fižolom v
čevljih. Tako se fanta odpravita,
da čimprej izvršita neprijetno delo.
Zgodaj zjutraj se napotita. Dobre-
sta jo mahala, kajti hotela sta biti
čimprej na cilju. V začetku jima
gre pot še kar dobro izpod nog,
kaj kmalu pa se začne Jože strašno
kisló držati in zaostajati. Janez pa
gre krepko kot poprej in še po-
zvižgavati je začel! Jože si ne more
pojasniti te veselosti, pa ga vpraša:
„Ti, ali nisi ti dobil za oni greh
iste pokore in ali nimaš tudi ti
fižola v čevljih, ki je meni po-
vzročil že krvave žulje?”

„Seveda,” mu odgovori Janez
navihano, „toda jaz sem fižol sku-
hal”.

Slovenci v S.A.

Bodi počasen, ko se odločas, a
hiter, ko sklep izvršuješ.

*

Nič ni tako škodljivo, kakor po-
pustljivost do svojih otrok. Taki
dobijo potem pogum za slaba de-
janja.

Revež zelo težko dobi sorodnika.

*

Ni je večje bolečine, kakor v
nesreči se spominjati srečnih časov.

*

Vsak rad verjame to, česar se boji
ali kar si želi.

POSTANEK IN RAZVOJ ANGLESCINE

Tudi od povprečno izobraženih Angležev malokdo ve kaj prida o tej zadevi. Za naš jezik znamo, da se je iz svojega praslovanskega jedra preko Ciril-Metodove stare cerkvene slovanščine tekom časa razvil, obogatil in izlikal v današnje obliko. Bil je skrbno varovan tujih vplivov, bil očiščen, a izraze za nove pojme črpal iz svojega lastnega življenjskega soka. — Pravijo, da je Shakespeare v svojih delih rabil blizu 80 tisoč izrazov. Churchill ga je baje še prekosil. Ali, kot bomo videli, Anglež si gre lahko brez griže vesti sposoditi nov izraz kjerkoli v polmeru vsaj 2000 milj, dočim nam to ni dopuščeno: Prešeren nam je to naročil (glej „Nova pisarija“) in mi smo ga v lastni prid ubogali. Naš jezik je kljub temu bogat, pa tudi svojstveno čist in zveneč. Negovana slovenščina načelno ne uvaja besed iz drugojezičnih skupin. Britanci pa so jezikovno manj tenkočutni. Oni brez zadrege rabijo v istem stavku besede razno-
vetnih jezikovnih družin; preprosto rečeno: nemške in francoske izraze v isti sapi. Bolj učeno in natančno bi se pa to reklo: besede, ki so tevtonskega (germanskega) odnosno romanskega (latinskega) porekla.

Kako je do tega prišlo, nam hitro objasni poseg nazaj v zgodovino. Ušodo britanskih otokov so si zaporedoma delili: Kelti — Rimljani — Anglo-Saksoni — Normani.

Prvotni prebivalci so bili Kelti — s svojim jezikom, odnosno narečji. Keltska rasa in jezik deloma še dandanes živi na otokih (Irski, otok Man) ter v zapadnih in severnih goratih predelih Velike Britanije (Cornwall, Wells, Škotska). Rimljani, ki so prišli v deželo 1.55 pr. Kr., so nekatera keltska plemena tjakaj potisnili, dočim so druga podjarmili in jim vtisnili svoj pečat v pogledu jezika, šeg in vere. Rimska okupacija je trajala nekaj stoletij in ni izključeno, da se je ohranilo tam neposredno tudi kaj besed iz preproste latinščine rimskih vojakov.

Pred gotsko in hunsko nevarnostjo doma, pred 1.476 po Kr., so Rimljani zapustili Britanijo. S tem se je hribovskim keltskim plemenom dala prilika spustiti se v nižine in se znesti nad porimljanjenimi soplemeni. Ti so namreč postali kmetje in obrtniki ter tako manj bojevit kot nepodjarmljena nomadska plemena. Da se jih ubranijo, so Britanci prosili za vojaško pomoč barbarska tevtonska plemena Jute (Dance), Angle in Saksonce iz severozapadne Nemčije (porečje Elbe in Vezere). Mnogi so mnenja, da so ti prijazni ljudje sami in brez posebnega povabila vpadli v Britanijo, v več mahov, med letom 449 in 547, tako so Kelte znova potisnili v hribe.

Zavojevalna germanska plemena so trajno ostala v deželi in del domorodcev se je v njih vtopil. Prevladal je duh in predvsem jezik prišlecev. Od njih izvira osnova (2/5) današnjega angleškega jezika v izrazih germanskega porekla, kajti 3/5 jih izhaja — po trditvi

merodajnih jezikoslovcev — iz normanščine (francoščine), ki jo je normanski vojvoda Viljem Osvajalec leta 1066 s svojo vojsko prinesel v Anglijo z bližnjega evropskega polotoka — Normandije.

Tedanjim barbarskim plemenom so Normani prinesli francosko omiko in jezik. Od obeh jezikov se nobeden ni mogel v toku časa v celoti uveljaviti. Z odmikajočo se dobo so začeli pojemat razni pred-
sodki in razlike; medsebojno obče-
vanje obeh strani je pospešilo me-
šanje izrazov; oba jezika sta se
vedno bolj med sabo izpletala in
končno drug v drugega ponikla. Ta
čudna mešanica se je uveljavila
v govoru, a tudi v pismenem jezi-
ku. Vsak pisar je pisal, a tudi zlo-
goval po svoje. (Angleški jezik še
danes nima izrečnih pravopisnih
pravil.)

Prav gotovo se spočetka izgovar-
java ni oddaljevala od načina pi-
save. Gotovo pa zakrčljane slov-
nične oblike vodijo poreklo brez
dvoma od samega začetka. Ni bilo
strogih profesorjev, ki bi temu stali
na pot. Dejansko je v angleščini
komaj opaziti sklanjatev in sprega-
tev. Radi olajšanja medsebojnega

razumevanja med Francozom in
Saksoncem je vsak od njih skušal
poenostaviti besedne oblike; pri
samostalniki rabil samo prvi
sklon; pri glagolih samo nedo-
ločnik. Še danes si tujec v razgo-
voru s tujcem poskuša tako poma-
gati. Ali „I see a man“ ni natančno
prevedeno: „jaz videti eden člo-
vek“? Jezikoslovca esteta seveda
pri tem ušesa zabolijo!

Tako smo videli, da današnja
angleščina predstavlja edinstveno
mešanico raznorodnih, germanskih
in romanskih elementov, s poeno-
stavljenimi in okrnjenimi slovnič-
nimi oblikami. Redkejši so izrazi
keltskega porekla, a naletimo tudi
na take, ki so španskega, italjan-
skega, arabskega, turškega ali celo
indijskega izvora i.t.d. Mnogo je
tudi navidezno grških in latinskih
izrazov. A vsi ti so v Anglijo pri-
romali posredno, preko normanske
francoščine.

Čudni jezik maloštevilnih sred-
njeveških Britancev je preko
poznejših njihovih kolonijalnih
uspehov našel pot na vseh pet kon-
tinentov in je danes materni jezik
nekako 200 milijonov zemljanov.

Jernej H., S.A.

Slovenci v N.S.W.

POPER — KRALJ ZAČIMB

To bi pogledal najemnik našega
časa, če bi hišni gospodar zahteval
pri vselitvi v stanovanje, da mu
plača del najemnine z zrnca popra.
Prav tako čudno bi se zdelo so-
dobnemu kupcu, če bi moral nositi
s seboj vrečico s poprom, kadar
koli bi hotel v trgovini kaj kupiti.
Nekoč pa je bilo tako. Od sred-
njega veka pa vse do nove dobe so
namreč morali najemniki plače-
vati del stanarine s poprovimi
zrnici. Navadno so se pogodili za
funt popra, ki so ga najemniki da-
jali v obrokih. Pred petimi ali
štirimi stoletji je bil poper zaradi
pomanjkanja denarja plačilno
sredstvo. Koliko zrnca popra je
stala na primer koza, funt volne
ali masla, pa žal ni ohranjeno v
nobenih zapiskih.

Ko človek takole sedi pri kosilu

in potresa jed s poprom, da bi
bolje teknila, si najbrž ne pred-
stavlja, da je bil poper nekoč po
svetu velikega pomena. Kakor
pravimo o levu, da je kralj živali,
in prav tako o jabolku med
sadjem, dajemo z vso pravico po-
pru prvenstvo med začimbami.
Ne morda samo zaradi tega, ker
daje jedem slastnejši okus, marveč
tudi zato, ker je bil posrednik v
gospodarskem življenju med Vzhod-
dom in Zahodom.

Zdaj poznajo po svetu že 650
vrst popra. Tako imenovani dol-
gi in pa črni poper so poznali že
v rimskih časih, saj piše Plinij, da
je bil „dolgi“ štirikrat dražji
kot „črni“. Dolgega popra dan-
današnji nihče ne uporablja več
kot začimbo, znan je le še v ži-

vinozdravstvu in kot strup za
muhe.

Glede naziva „popper“ se tudi
izplača povedati nekaj besed. Je-
zikoslovci pravijo, da izvira ime iz
sanskrita, izumrlega jezika starih
Indijcev, ki so označevali dolgi
popper z besedo „pipali“. To je
dokaz, da so poznali poper že v
sivi davni. V tisočletjih je pos-
tal naziv „pipali“ skupen za vse
sorte popra. Perzijci pa v svojem
jeziku niso poznali glasu „l“, zato
so ga nadomestili z „r“. Spreme-
njena beseda je prišla s poprom
tudi v evropske dežele.

Črni poper je bil stoletja po-
srednik in menjalno sredstvo v trgo-
vini med Indijo in Evropo. Zgo-
dovinarji pravijo, da ga je prvi
prinesel v evropske kraje Aleksan-
der Veliki, torej je bil znan v
Evropi že pred 2200 leti. Omenja
ga tudi grški filozof Teofrast. Ker
so ga takrat prenašale velblodje
karavane iz daljnih krajev, je bil
tudi zelo drag, zato so prekupče-
valci služili lepe denarce. Benetke,
Genova in več srednjeevropskih
dežel je obogatelo predvsem zaradi
popra, ki je bil v srednjem veku
med najbolj cenjenimi začimbami.

V Londonu so ustanovili v dva-
najstem stoletju ceh trgovcev s po-
prom. Zaradi visoke cene (49 tak-
ratnih frankov za kilogram) so
Portugalci iskali pomorsko pot v
Indijo. Vasco da Gama je ob
koncu petnajstega stoletja objadral
rt Dobre nade, cena popru je kma-
lu nato padla.

Poper pa so tudi obdavčevali že
v najstarejših časih, predvsem
Rimljani v Aleksandriji. Portu-
galci so ga imeli do 18. stoletja
pod kronskim monopolom, pa tudi
Britanci so ga zelo obdavčili.

V davnih dneh so morale prema-
gane države plačevati del davkov
tudi s poprom. Ko je zahodnogot-
ski kralj Alarich prodril leta 408 v
Rim, je moralo premagano mesto
obljubiti precejšnje dajatve, med
drugimi tudi 3.000 funtov črnega
popra. — Med prvo svetovno vojno
pa so baje uporabljali poper kot
surovino za izdelavo solzilnega pli-
na.

Osnovna naloga popra ves ta čas
pa je bila ista, kot je še danes: do-
datek k jedilom, da pospešuje izlo-
čanje slane in želodčne kisline, s
tem pa olajšuje prebavo.

„Mamica, ko bom jaz zgubil
mlečne zobe, mi bodo zrasli drugi?“
„Oh, da ljubi moj sinček.“
„Kako se bodo pa imenovali?“
„Vinski!“ žalostno odgovori ma-
ti.

„Moram zamenjati zdravnika.“
„Zakaj?“
„Moji ženi in prijatelju je pred-
pisal počitnice na morju, meni pa,
da ostanem doma in si izpiram grlo
s slano vodo!“

Definicija denarja: Denar je
splošen potni list za vse kraje razen
nebes; z njim lahko tudi kupiš vse
— razen srečo.

Začetek je majhen sam na sebi,
a velik po svoji moči. Začetek je
najvažnejše, a tudi najtežje od
vsega.

SLOVENC V VIKTORIJI! SLOVENSKA POLNOČNICA

v Melbourne-u
v St. CATHARGE Church,
PARKVILLE, na Sydney Road.
SV. SPOVED: dve uri pred pol-
nočjo, pred začetkom polnočni-
ce, v isti cerkvi.

V nedeljo dne 19. Dec. bo slo-
venska sveta maša ob 11.30 do-
poldne v isti cerkvi. Spoved
pred mašo.

Finančno poročilo MISLI za leto
1954 v prihodnji številki.

FORMOZA

Kakor znano, je nacionalistična
Kitajska od ogromnega kitajskega
ozemlja ohranila le otok Formozo
in nekaj malih otočičev v njeni bli-
žini. Tja na Formozo je pribežalo
pred komunisti, kakor cenijo, par
milijonov Kitajcev, včevši okoli
pol milijona mož razbite Čangkaj-
šekove armade, tako da je sedaj
na otoku, ki ima skoro 36.000
kvadr. km površine, okoli osem
milijonov ljudstva.

Formoza (Lepa), tudi Taiwan
imenovana, zasluži povsem svoje
ime, ker je v resnici lepa, prelestna
dežela. Njena notranjost je gorata
ter pokrita s tropskimi pragozdi.
Najvišja gora, Mount Morrison, je
4143 metrov visoka. Formoza je
pa tudi bogata dežela, ki pridelava
veliko riža, sladkornega trsa, ze-
meljskih lešnikov, soje in čaja.
Ima tudi premog in petrolej. V
njeni notranjosti živijo razna divja
malajska ljudstva, medtem ko
najdeš ob njenih obalah predvsem
Kitajce in Japonce.

Formoza je spadala že od nekdaj
h Kitajski, le po nesrečni kitajsko-
japonski vojni (1894-1895) je pri-
šla pod japonsko oblast ter ostala
pod Japonci do konca zadnje sve-
tovne vojne. Da ni padla kitajskim
komunistom v roke, se mora zahva-
liti zadnji vojni na Koreji. Ko je
prišlo namreč do korejske vojne,
je predsednik Truman, kot vrhov-
ni poveljnik ameriških vojnih sil,
ukazal VII. ameriškega brodograd-
ništvu, da mora nevtralizirati otok, to je,
da mora preprečiti, da bi prišlo
med kitajskimi komunisti in na-
cionalisti do kakih spopadov. Ta
Trumanov korak je Čangkajšekovi
razbiti armadi v veliko korist. S
pomoci ameriških izvedencev in
ameriških podpor, so nacionalisti
reorganizirali ter moderno opre-
mili svojo armado, mornarico in
letalstvo. Ko je postal Eisenhower
predsednik Združenih držav, je
ukinil tako zvani „embargo“ ter
dal nacionalistom prosto roko. To
je storil, da bi zmanjšal pritisk
kitajskih komunistov na Korejo in
na Indokino s tem, da so morali
del svojih sil razpostaviti vzdolž
svoje na tisoče km dolge obale za
slučaj kakega napada z naciona-
listične strani. Obenem je ščitila
še vedno Formozo pred komunis-
tičnimi napadi.

Iz tega sledi, da polagajo Zdru-
žene države na Formozo posebno
važnost in da ne mislijo dopustiti,
da bi prišel ta strateško tako važen
otok kdaj komunistom v roke. Ki-

OB ODHODU

Dne 19. novembra je odšel v
Kanado g. Darko Sedlar. Na tem
mestu mu izrekam iskreno zahvalo
za njegovo nesebično in požrtvo-
valno delo, ki ga je izkazal ne samo
Mislim, pač pa vsej naši slovenski
skupnosti v Avstraliji.

Dragi Darko, za svoje delo nisi
bil plačan, vedi pa, da ti je lahko
v zadoščenje uspeh, ki si ga ti sam
pomagal graditi.

Želim ti mnogo sreče in radosti
na tvoji novi življenski poti.
pater Rudolf.

tajski komunisti pa so že večkrat
poudarili, da se Formozi ne misli-
jo odpovedati. V luči teh dejstev
je treba presojati zadnje dogodke
v neposredni bližini Formoze, do-
godke, ki bi se utegnili razviti v
kak nov krvav spopad na Daljnem
Vzhodu.

Vodikova bomba

Thomas E. Murray, eden od
petih članov ameriške komisije za
atomsko silo in ugleden katoličan,
je imel govor na katoliški univerzi
v Washingtonu in je v njem dal
zanimiv predlog, ki ga je objavilo
vse svetovno časopisje. Rekel je,
da naj bi povabili vse glavne
državnike sveta, da bi prisostvovali
eksploziji velike vodikove bombe.
Če bi se namreč oni in narodi, ki
jih vodijo, zavedli, kaj bi pome-
nila nova vojna, bi to vzbudilo v
njih upravičen strah pred njo in
nastopili bi proti vsakršni politiki,
ki bi lahko privedla do atomske
vojne. Groza pred novo vojno bi
morda tudi vzbudila ljudstva,
ki zdaj trpijo pod totalitarnimi
komunističnimi diktaturami, da bi
se uprla in odstavila svoje vlade.

Državniki, ki bi videli eksplozijo
vodikove bombe, bi se znebili vseh
utvar. A bogve kakšna nova atom-
ska orožja bodo še iznašli, če ne
bo možno hitro končati sedanjega
tekmovanja v atomskem oborože-
vanju, je rekel Murray. Celotno
Sovjetsko morajo zdaj spoznati, da se
je človekov odnos do narave teme-
ljito izpremenil. To pa mora
nujno vplivati tudi na odnose med
narodni.

Tudi on

Ameriška tajna služba, ki stalno
skrbi za varnost predsednika Zdru-
ženih držav, je generalu Eisen-
howerju pokvarila veselje. Eisen-
hower si je zaželel, da bi mu sta-
vili na razpolago helikopter, ki bi
mu dovoljeval, da bi konec tedna
preživljal na svoji kmetiji v Gettys-
burghu v Pensilvaniji. Tajna
služba pa je izjavila, da helikopter
ne more zagotoviti varnosti pred-
sednika Združenih držav. Tako so
predsednikovi počitniški načrti
splavalijo po vodi. Kako ozko je
začrtana svoboda, ki izvoljenim
daje tako oblast v roke.

Zanimivosti od blizu in daleč

*Takoj po podpisu pogodbe, s
katero je bil Trst izročen Italiji,
se je Tito začel pogajati za novo
dolarsko posojilo, ki naj bi ga
Amerika dodelila Titovini.

*Sloveniji se obeta huda zima.
Ljudje se bojijo mraza, kajti mar-
sikateri ne bo zmogel kupiti drva
za kurjavo. En meter drv stane
okrog 5000 dinarjev. Torej, polo-
vico dobre mesečne plače. Nihče
ne sme sekati drv v svojem gozdu,
brez posebnega dovoljenja komuni-
stičnih oblasti. Gorenjska mora
uvažati drva iz Bosne. Res modro
progresivno gospodarstvo!

*Gabor Peter, bivši načelnik
madžarske tajne policije, je zadnji
od tistih komunističnih funkcio-
narjev, ki je dobil plačilo za svoje
umazano delo. Obsojen je bil na
dosmrtno ječo. Gabor je dal ukaz
za aretacijo kardinala Mintsenty-
ja, ki je bil kasneje obsojen na
dosmrtno ječo. Zdaj je vseh 16
mož, ki so ga mučili in sodelovali
na sodni razpravi — med njimi
sodnik, tožilec in ječar — mrtvih
ali pa so sami v zaporu. Božji
mlini...

*V Sloveniji strašno narašča
druginja. 1 kg. govedine stane
250 dinarjev, telečje in svinjsko
meso pa je dosti dražje. 1 kg. ore-
hov stane 500 din. Bele moke že
nekaj mesecev ni. En par na-
vadnih ženskih čevljev stane 4-5000
din. Izgleda, da se našim doma-
obetajo bolj slabi božični prazniki!

*Po uradnih podatkih se je dose-
daj vselilo v Avstralijo 416.240
Angležev, 93.264 Italijanov, 71.643
Poljakov, 58.095 Holandcev, 29.501
Nemcev, 25.633 Jugoslovancev,
20.864 Rusov in Ukrajincev, 19.825
Latvcev, 18.015 Grkov, 13.824
Madžarev, 11.618 Čehov, 10.084
Litvancev in 9.097 Amerikancev.

*Po uradnih statistikah v Evro-
pi je razvidno, da je v Evropi
8.000.000 žensk več kot moških.
Zlasti je prizadeta Nemčija. Tra-
gičen položaj! Saj je toliko žensk
oropanih uživati družinsko življe-
nje. Tu v Avstraliji pa je ravno
narobe.

*Po poročilih iz Londona so iz-
kopali truplo Karla Marksa in ga
položili v novo grobnico. Znano
je, da je oče komunizma imel tri
hčerke. Usoda njegovih dveh
hčerk je bila zelo tragična. Prva
je poročila nekega učenca svojega
očeta in si je po nekaj letih
nesrečnega zakona vzela življenje.
Druga pa je poročila bojevitega
francoskega marksista Pavla Lafar-
gue. Ta je zastrl seba in svojo
ženo ter v pojasnilo napisal: „Umi-
rava, ker življenje za naju nima
več pomena.“

*Anton Dermota, ki je podajal
solospesne v zvezi z znamenitim
simfoničnim orkestrom Heinze v
Capitolu, je žel navdušeno prizna-
nje. Sunday-Times iz Perth ga
imenuje — „Superb Sloven tenor-
ist“. Oba orkestralna koncerta v
Perthu sta bila dobro obiskana, ka-
kor tudi v Albaniji. Prav tako je
bil odlično obiskan edini solokon-
cert v Perthu. Smatra se, da je ta
koncert doslej najsijajnejša prire-
ditev v W.A. V ponos in čast naše
slovenske skupnosti je temu kon-
certu prisostvovalo veliko število
naših rojakov po napornem težaš-
kem delu. Na tem koncertu je g.
Dermota zapel tudi „Nmau čez

izero“ in „Polka je zaukazana“, dve
slovenski pesmi na velikem kon-
certu, so verjetno edinstven primer
v kulturni zgodovini Zapadne
Avstralije.

*Tito se bo sredi decembra po-
dal na socijalistično romanje v
Indijo. Dvomimo, da si gre tja
spodobiti denar, ker ga Indija sama
prosi okoli po svetu. Izgleda, da
si gre poiskati stezice, po katerih
bi prišel v boljše odnose z Moskvo.
Indija stoji danes tudi nekje v
sredi in ne ve, kam bi jo mahnila.
Strašno zagovarja socijalizem, ven-
dar so zagovorniki istega zelo pre-
vidni in ne upajo ugrizniti ja-
bolko. Morda pa gre Tito na obisk
k kakemu maharadži, saj bo ver-
jetno vzel seboj nekaj kilogramov
odlikovanj in seveda tudi belo
obleko!

*„Otok bleški, kinč nebeški,
kranjske zemlje ti,“ poje pesem.
Ta kinč nebeški pa je v nevar-
nosti, da se spremeni v blatno lu-
žo. Domači in tudi vodni stro-
kovnjaki so ugotovili, kot poroča
ljubljsko časopisje, da je v vodi
bleškega jezera vse manj in manj
kisika. Vzrok temu je dotok od-
padnih voda. Občina je v prete-
klosti nekaj storila, da bi rešila je-
zero, toda potrebna bo temeljita
kanalizacija Bleda in okolice, ki
bo umazanijo speljala kam dru-
gam ne pa v jezero.

*Ko je pred nedavnim angleška
kraljica Elizabeta II. darovala go-
tov znesek za obnovitev katoliške
katedrale v Southwarku, so njo in
angleški dvor napadle po svojem
časopisju nekatere protestantske
sekte v Angliji. Britanski dnevi-
ki so zagovarjali kraljico češ, da
„so v Angliji vse vere svobodne,
prav tako pa tudi kraljica, ki daje
darila komur hoče“. Eden najhuj-
ših preživelih zagovornikov ne-
strpnega protestantizma je Chur-
chill, ki se vedno bori, da iz nepi-
sane angleške ustave ne sme izpasti
člen, da mora vsakokratni angleški
monarh biti protestant.

Novice iz Zapadne Avstralije

*G. J. Jazbar, Salomon Gums, ki
se je na povratku z dela ponesrečil,
se je ozdravljen vrnil k svoji dru-
žini s 4 deklicami. Čestitamo!

*Dnevno časopisje je prineslo
sliko oprave za spalno sobo, ki jo
je umetniško izdelal g. Ivan Čirej,
Tuart Hill. Pohištvo je prednja-
čilo na razstavi in je bilo prvi dan
prodano za 430 funtov. Časopisje
je omenjeno spalnico pohvalilo kot
najlepše pohištvo. Podjetnik ro-
jaku čestitamo in mu želimo dosti
nadaljnjih uspehov.

*Northam in okolico preskrbuje
z muziko ob plesnih zabavah in
porokah „Blue Moon Band“, orke-
ster, ki ga vodi naš rojak g. Jože
Bezgovšek. Oče Bezgovšek pa
uživa v Northamu sloves ljudskega
umetnika v opleševanju hiš in iz-
delovanju domačih oltarčkov, kar
mu je pri tekmovalni razstavi pri-
neslo prvo nagrado. Čestitamo!

*Nekaj hrstov: Branko Miroslav
Tavčar — Osborne Park, Marija
Ana Tomšič — Denmark, Sigrd
Čerin — North Perth.

Pri prvem sv. obhajilu so bili:
Jožica Čadež, Silva Koce, Rajni
Zupanc.

Birmanci: Damijan Gorjan,
Rajni Niko in Lojze Zupanc.

Fr. Milčinski.

O ŠOLANEM PSU

Je živel imenitni kmet Mohaut, župan je bil in mogočen, vsi so se klanjali njegovi mogočnosti, in so pravili, kadar je stopil v hlev, so celo krave spoštovale njegovo mogočnost in ga pozdravljale: „Slava mu!“ Prvo besedo so bolj nerazločno izgovarjale, kaj je ne bi, ko so bile krave in niso bile šolane, druga beseda „mu“ pa se je prav lepo razložila, kar je tudi nekaj.

Takšen je bil župan in takšne so bile njegove krave.

In je imel imenitni ta župan tudi še imenitnega psa, Derun mu je vedel ime in ga je jako čislal, vedel je pač, zakaj.

Pa je živel ondi tudi grajski lovec in ni čislal ne župana ne njegovega psa, takisto je vedel, čemu ne.

Pa je lepega dne pot pripeljala grajskega lovca mimo mogočnega župana in se je prijazno ustavil. Koj se mu je Derun zakadil v škornje.

„Jej, jej!“ je dejal lovec, brihtnega psa imate, župan, koj je duhal, da imam škornje namazane z voljšo mastjo. Takih psov je malo. Tak pes je zlata vreden.“

Mogočnemu županu Mohautu je ustregla pohvala in je odgovoril: „Dobro je pes, pa bi bil še boljši, če bi imel kaj šole.“

Je dejal lovec: „Čujte, poznam starega čuvaja, za trdo delo ni več. Vsake kvatre enkrat ga obiščem. Pa mi je zadnjič dejal, časa da ima ojf — če bi v roke dobil psa prave sorte, pa bi se ga lotil, da ga nauči vsega, še človeške govorice. Dejal je, da ne bi več zahteval za svoj trud, kakor sto rajšev. Ampak pes bi potem bil pes nad vse pse, — Tale vaš pes, župan, bi nemara bil ravno pravšen za takšno šolanje.“

Si je udaril mogočni župan po hlačah, da so zapeli v žepu tolarji, in je dejal: „Kaj meni sto rajšev, tukaj jih imaš in tukaj imaš mojega Deruna. Daj, pelji ga k onemu čuvaju v šolo! Žival je res brihtna za vse in povsod, le govorica ji še ne teče. Naj pa bo in se naj nauči še govorice!“

Pa je grajski lovec pohvalil modrost mogočnega župana in je dal denar v žep, psa na jermen in je ubral svojo pot po stezi v gozd. Pa ko je bil onkraj tretjega griča, je ustrelil psa in ga zakopal — že davno ga je imel na piki, vedel je, zakaj.

Preteče šest mesecev, ustavi mogočni Mohaut grajskega lovca, kako je kaj z Derunom in z njegovo šolo.

„O,“ je odgovoril lovec, „ne bo vam žal denarja. One kvatre sem bil tam, pomislite, pes že govoril. Le da govori bolj nerazločno; pametni ste, župan, saj me razumete,

tako govori, kakor pač govori otrok, ke še ne zna izgovarjati vsega. Še bo treba šole šest mesecev in vas bo štalalo še kakih sto rajšev. Zato pa boste dobili psa, učen bo kakor notar videli boste, še za birača vam bo lahko služil in bo klical pred cerkvijo.“

Pa je mogočni Mohaut ponosno segel v žep in lovcu dal denarja, še poštel ga ni, in je rekel, naj pozdravi psa in mu naroči, naj se pridno uči, da ne bodo stroški zastoj in da bo v čast Mohautovi hiši in vsej občini.

Lovec je spravil denar in pohvalil, kako moder mož da je župan in kako srečni so občani, ki imajo takega župana.

Mine šest mesecev, se zopet oglasi lovec. To pot je bil ves obupan: „Župan, nesreča se je zgodila, nesreča — pes je mrtev!“

Se zavzame župan in osoren je bil glas: „Kaj, kako?“

Pa je lovec pripovedoval in prosil: „Župan, nikari mi ne zamerite, najprej me poslušajte! Šel sem ponj, po vašega psa, in je bil pes silno vesel, da greva domov. Vesel sem bil še jaz, mislil sem si, kako ga boste veselili šele vi župan! Pa greva s psom in sva se spotoma razgovarjala: ne lažem se, vsako besedo me je razumel, na vsako dal odgovor. Le včasih je kaj malega vmes zalajal, tolikanj, da se je ločilo, da je še pes. Kaj takega še ni videl svet! Šla sva in komaj je pričakoval, kdaj prideva domov, in me je nedežakano izpraševal to in to in vse mogoče. Dejal je, ali so konji vsi zdravi in ali je kateri spet crknil, hov, hov, in ste klobase naredili iz njega.“

„Laži!“ je zakričal župan.

„Seveda je lagal in sem ga s hudo besedo zavrnil, kaj si upa, da vas obrekuje na tako grde viže. Pa ja dejala prebrisana žival, da konjske klobase da vas ne more pohvaliti, hav, hav. Za srno, pa je dejal, za srno vas pa močno pohvali. Kar je res, to je res!“

„Za kakšno srno?“ se je zadril župan.

„Za tisto srno, je dejal, hov, hov, ki sta jo šla skrivaj čakati ponoči v grajsko hosto.“

„Ti lažnjivec, ti nemarni,“ se je raztogotil župan. „Pa ste kar poslušali take laži in ga niste pri tej priči ubili?“

„Župan“, je dejal lovec, „poznam vas, tako poštenih je malo, pa je zgrabila jeza še mene, nisem mogel drugače in sem ga sunil s temale kopitom preveč sem ga. Saj mi je žal!“

Pa je župan segel v žep: „Nič ti naj ne bo žal! Še darilo dobiš, na! Prav je, da si ga ubil — kaj bo take stvari govorila žival, ki niso dokazane.“

Professor odvrne: „Ko sem šel zdoma, sem bil čisto zdrav. Zdaj pa ne vem, kaj je v me treščilo, da že več ko pol ure šepam!“

Žena možu: „Kaj praviš, stari, ali je bil golob, ki je Noetu prinesel na ladjo zeleno vejico, moškega ali ženskega spola?“

Mož: „Prav gotovo moškega, saj bi drugače ne mogel tako dolgo držati zaprti klunček.“

RIBICA IN PASTIRIČKA

Bila je velika povodenj in je poplavlila mnogo travnikov. Ko je voda spet upadla, je zaostala ribica na travniku v jamici. Čim bolj je voda usihala, tem bolj se je uboga ribica premetavala. Od velike žalosti se je vrgla celo na suho.

Priskaklja pa pastirička, pomahlja z repcem in lepo tolaži ribico: „Zakaj toliko žaluješ po kalni vodi? Glej, kako veselo je na suhem, kako prijazno sije sonce, kako raste zelena travica, kako lepo cve-to rožice! Le pridi k meni in bodi vesela!“

„Oh kaj ti veš za moje potrebe!“ ji odgovori ribica. „Brez vode mi ni mogoče živeti.“ To izgovori in umre.

Ubogemu lepe besede malo pomagajo, ako mu ne prostrežeš, s čimer moreš.

CICIBAN—CICIFUJ

Ciciban, kaj pa je danes, čuj!
Kaj ti ptička prepeva?
Po vsej dobravi odmeva:
„Cicifuj, Cicifuj, Cicifuj,
Cicifuj, fej in fuj!“

Ciciban misli: „Zakaj Cicifuj?“
Takrat si roke zagleda,
pa se domisli: „Seveda,
danes se nisem umil še, fej, fuj,
danes sem res Cicifuj!“

SAM

Bila je jesenska noč. V temnem gozdu si je bil mož naložil polhov. Ker je bil lačen, je zanetil ogenj, da bi si jih spekel. Ko jih je obračal na žerjavici, se mu približa hudobec, ki je iskal po gozdu krstač.

„Kako ti je ime?“ nagovori polharja.

„Sam mi pravijo,“ odvrne ta.

„Dovoli mi, Sam, da spečem nekoliko krstač pri tvojem ognju. Zelo sem lačen.“

„Tega ti nikakor ne dovolim,“ se odreže polhar; „zakuri si, če hočeš večerjati!“

„Ako mi zlepa ne dovoliš, mi boš dovolil shuda,“ zarenči hudič.

„Pa se spoprimuma“, odgovori jezno polhar, zgrabi, kot bi pihnil gorečo poleno ter neusmiljeno udriha hudiča po glavi in kosmatem licu. Ves osmojen in opečen se spusti hudobec v temni les kliče, rjoveč in tuleč tovariše na pomoč.

Kmalu se zbere okoli njega tolpa peklenščkov. „Kdo te je pa tako osmodil?“ ga vprašajo prijatelji.

„Oj, Sam, Sam,“ tuli opečen zlo-dej.

„Če si se sam, pa sam trpi! Čemu tedaj rjoveč in nas kličeš na pomoč?“ reko in se razidejo zopet po temnem lesovju vsak na svojo stran.

KAČA

„Joj, vrv!“ se je razveselila mala Mara in se sklonila, da bi pobrala lepo pisani svitek.

A brat Ivan jo je zgrabil in potegnil k sebi. „Kačal Beživa“ je zavpil in oba sta jo ubrala s pašnika.

„Morda je bila mrtval!“ je menila Mara, ko sta se ustavila. „Tako negibno je ležala.“

„Ni bila mrtva, nel!“ je dejal

Ivan. „Samo mirno je ležala in se grela na soncu.“

„Ali bi me pojedla, če bi se je dotaknila?“ — bi rada zvedela sestra.

„Saj nisi miš, žaba ali ptiček!“ se je nasmehnil brat. „Ampak pila bi te bila in jutri bi bila že mrtva, če bi ti hitro ne pomagali. Mnogo kač je strupenih. Zato se ne približaj nobeni, ako jih dobro ne poznaš!“

„Zakaj pa pikajo?“

„Zato, ker se branijo. Vsaka žival se brani po svoje. Nekatere grizejo in praskajo, druge brcajo, nabadajo z rogi. Tudi ti bi se branila, če bi te kdo napadel!“

„Seveda bi se! Z rokami in nogami! Če pa bi nič ne pomagalo, bi poklicala na pomoč!“

POSMEH

Štirji voli, pet rogov,
našega oča ni domov.
Sestra dremlje, bratec spi,
naše delo pa stoji.

RACMAN

Rac, rac, racman, kam racaš?
Rac, rac, racman, kaj mi daš?
Pa povem ti, kje je mlaka,
tam te tvoja račka čaka —
račka žabice lovi,
sebi tri in tebi tri.

DRAVA, SAVA, SOČA

Drava, Sava in Soča so sestre. Nekdaj so se menile, katera bo prihodnji dan pritekla prva v morje. Zvečer sta Sava in Soča zaspali, Drava pa se je potuhnila in kmalu začela tiho teči naprej. Ko se je Sava zjutraj prebudila, je opazila, da Drava že vali proti morju. Zato se je tudi sama jezno spustila v uren tek. Nazadnje se je predramila še Soča. Ko je videla, da sta jo sestri ukanili, je predrla na nasprotni strani s silovito močjo gorske stene, se srdito zagnala skozi skalnate soteske in dospela prva v morje.

Ta pripovedka nam dobro opisuje značaj treh poglavitnih slovenskih rek. Drava se vali tiho in potuhnjeno, bistra Sava dere. Obe napajata Črno morje. Soča pa urno bobni skozi ozke skalnate struge goriških gora v Jadransko morje.

JEŽEK IMA POLJE

Ježek ima polje,
miška dobre volje
v njem proso poseje,
mesec se pa smeje:
„Kaj iz tega bo?“
Zraslo je proso
miši do kolena.
žabi do ramena.

POLŽEK ORJE

Polžek orje, miška seje.
Zrasla bo pšenica,
polžek jo opleje;
miška jo požanje,
polžek v mlin odpelje;
miška v mlinu zmelje.

Miha in Tone se peljeta v avtomobilu. Naenkrat Miha zavpije: „Tone, poglej hitro na levo. Vidiš tam tistega norca v slabi obleki!“

„Da, kako veš, da revež ni pri pravi pameti?“

„Seveda vem, saj mi je že dvakrat posodil denar!“

Peter je bil v šoli poreden, zato ga učitelj pokliče pred tablo in ga vpraša:

„No, kaj si zaslužil, povej?“

Peter: „Gospod učitelj, saj ne hodim s šolo zato, da kaj zaslužim. V šolo hodim, da se kaj naučim.“

Zamišljenega profesorja opazi prijatelj, kako hodi z eno nogo po tlaku, a z drugo po jarku. Ustavi ga in ga vpraša: „Kako je kaj?“

Sem Kranjčicev Jurij...

DOBRA GOSTA

V Butalah je bila krēma. Če je prišel lačen človek in je zahteval prigrizka, je krēmarica vsakokrat rekla: „Jejmina, včera smo imeli in jutri bomo imeli, le danes nimamo.“ Tako so gostje minili, zakaj samo vino ne diši, če prigrizka ni poleg. Pa vendar sta krēmar in krēmarica dosti iztočila. Le čudno je bilo: sod je potekel, denarja pa nič.

Mož se je kregal: „Odkod bodi kaj denarja, ko pol soda sama izpiješ, pijanka!“

Žena je rekla: „Jaz? Samega sebe primi za nos. Nimaš zastonj rdečega!“

Potem sta se stepla in nazadnje sta se tako pobototala: Kar izpijeta, morata plačati kakor vsak drug gost. Zdaj sta bila potolažena zastran denarja.

Imela sta pa sladko rebulo na pipi in sta bila še vesela, da jima drugi gostje niso hodili v škodo. Pridno sta jo cukala. Ali pomnil

Kar sta izpila, sta vse pošteno plačala. Kadar si ga je žena natočila polič, ni nikdar pozabila in je zanj vrgla možu dve dvojači. Če si ga je mož privoščil, je dvojači prejela žena.

Žejo sta imela oba enako, oba hudo. Sod je bil kmalu prazen. Takrat sta preštela skupiček, pa sta se močno začudila, da nista več iztržila za ves sod nego — dve dvojači.

Kako je to mogoče?

Sinček: „Mamica, na kateri postaji smo se preje ustavili?“

Mati: „Ne vem in ne nadleguj me.“

Sinček: „Bratec je namreč tam izstopil.“

John se je vrnil s potovanja po Evropi z prazno denarnico. Prijatelji so ga vprašali, če je videl kaj revščine na potovanju. „Videl“, je žalostno odgovoril John „in še seboj sem jo prinesel!“

Farmer je pisal tovarni, ki je oglaševala neke nove vrste poljedelskih strojev sledeče: Pošljite mi stroj št. 0758, in če bo dober Vam pošljem ček.

Tovarna pa mu vljudno odgovorila: Pošljite nam ček, in če bo dober Vam pošljemo stroj.

Tinček: „Tonček, poglej, kaj si znorel! En rjav in en črn čevlji imaš na nogi.“

Tonček: „Ja! Saj imam še en tak par doma.“

„Moj mož in jaz sva se snoči pogovarjala skoraj dve uri. In veste, da on ni ves čas spregovoril niti ene besedice.“

DVE NAGRADNI UGANKI

1.

Besede prvi del pomenja, iz česar rast se vsa spočenja; a drugo halja je redovna in s tem uganka že popolna.

Še to skrivnost naj ti odkrijem, lahko oboje v mesto zlijem. (A)

2.

Prav vsak ga nosi brez razlike, različne samo so oblike.

Pod njim železo včasih poka, in mož orjaški sključen stoka. — In zdaj črko „n“ priklopi, dobil si mesto že v Evropi. Če mestu prvo črko zbrišeš, in drugo mesto nje pripišeš, dobil si vsakemu znan kamen — a zdaj ugani ga in — amen. (B)

Oni, ki bodo pravilno rešili obe uganki, bodo izžrebani. Prvi trije bodo dobili lepe nagrade. Rešitve morajo biti v uredništvu do 25.1.1955.

Nekaj ugank

Prva beseda te pelje čez reko, mera krajevna je druga; združi ju v eno in hitro spoznal boš, mesto prelepo s sončnega juga. (Mesto se nahaja v Jugoslaviji op. urednik). 1.

Majhen pas, velik glas čez vso vas. 2.

Pedenjmožek, laketbrada z okna mu po steni pada. 3.

Po stenah mi pleza, besede prestreza; besedo ujame, besedo povzame. 4.

Zlato valovje okrog in okrog; brečem do pasa, ne zmožim si nog. 5.

V popolnoma temni sobi je ogromen kup črnih in belih nogavic: 50 belih in 50 črnih. Zamislite se, da pridete v to popolnoma temno sobo in si hočete poiskati vsaj en par enakih nogavic, vseeno ali so to črne ali bele. Koliko nogavic mora vzeti, ne da bi kaj videl, če hoče človek imeti en par enakih nogavic? 6.

Odgovori bodo objavljeni v prihodnji številki)

CVETJE V JESENI

5.

DR. IVAN TAVČAR

Zopet je ječal: „Lemoj, šestnajst let! In noben dan nisem videl ne Koprivnika, ne Mladega in ne Starega vrha. Posušil sem se kakor kopriva — ej, huda je bila!“ ★ Ko je nekaj časa molčal, je iztegnil koščeno roko ter pokazal na kraj, kjer se je iz zelenega bukovja kazal bel rob na bregu, ki ga obrača Blegaš proti Jelovemu brdu. ★ „Vidš, tam za robom je bilo! Na ozki stezi me je srečal, sekiro je vzdignil in k meni je rinil. Ker pa je bilo deževalo, se mu je spodrsnilo. Truplo in sekira sta padla po skalovju navzdol in, kakor je Bog v nebesih, jaz se ga z roko nisem dotaknil. Vidš, tako je umrl Kalar!“ ★ Vprašal sem: „Kako, da so te obsodili?“ ★ Njegov brat je pričal. Skrit za grmovjem je hotel videti, kako sem Kalarja pograbil in potisnil čez rob. Krivico mi je storil in šestnajst let mi je ukradel!“ ★ Do tedaj Simnova žena Luca ni bila izpregovorila. Prejkone je bila v dvomih, ali me naj tika ali vika. — Pri nas so tiste dni imeli samo oženjeni pravico, da so se vikali; če si vikal neozjenjenega, ti je štel to v zlo. Žalibog je tudi ta lepa navada v pogorju ponehala in kmalu doživimo, da se bodo dekleta iz različnih far med seboj vikala! ★ Pa Luca se predolgo časa vendarle ni mogla krotiti. Imela je jokajoč, stopen glas, kakor ga ima zajec, ako ga slabo zadeneš. Povzdignila je ta glas. ★ „Toliko sem vekala,“ je zastokala, in njene oči so bile v resnici podobne studentu, kadar izgubi v poletju vodo, „toliko sem vekala, ko so mi moža odpeljali. Sosedje me niso pogledali; če bi Presečnika ne bilo, bi bila vzela konec od lakote. Drug me tako ni vzel na delo. Dobro leto potem je umrla špelica — od stradanja. Toliko sem vekala.“ ★ Pri nas ljudje ne jokajo, pri nas vse „veka“, tako otrok v zibeli kakor žalujoči pri pogrebu. Zatorej je tudi Luca „vekala“, ko so ji moža vzeli in ko je umrlo otroče. ★ Pa tudi brez vekanja bi bil človek tej ženski verjel, da je veliko trpela pod božjim soncem. V teku tega trpljenja se jo je oprijela bolezen, da je s suhim svojim obrazom migala neprestano sem in tja kakor petelin na vrhu cerkvene strehe, kadar je dvojna sapa v zraku. Ta uboga glava se je brez odloga kakor nihalo premikala od leve na desno in od desne na levo, prav kakor bi hotela sproti zanikavati, kar je govorila z jokajočim in stepenim svojim glasom. Vse to je napravljalo vtis smešnosti, a ravno ta smešnost je nehote povzročila — če si nosil kaj človeškega srca v sebi — vtis žalosti, katera je bila v toliki meri prisojena materi Luci. ★ „Tako je umrla tudi špelca. Pa še tružice mi niso hoteli napraviti v vasi. Morilci in ubijalci nismo imeli nobene pravice.“ ★ Radoveden sem postal. ★ „Lemojte“ — pa se je takoj popravila — „lemoj, zdaj sem te spoznala!

Brada ti raste, pa si vendar Kosmov! — Zjutraj je umrla, in povem ti, od stradanja. Na svetu je bila komaj tri leta. Pa nikjer nisem mogla dobiti desak, da bi jo spravila, kakor se spodobi človeku. Zvečer, ko se je luna pokazala za Goro, sem jo naložila v košek, s katerim smo vozili travo, če smo imeli kravo pri hiši. Takrat je sadje cvelo. Naložila in odpeljala sem jo ponoči. Nekaj jablanovih vejic sem položila k nji, da je šla v cvetju od doma.“ ★ Zdaj si predstavljajte to revo, ko je svojega mrtvega otroka v pozni noči vozila po slabih gorskih potih! Kdo naj vam, mestne gospe, verjame, da sploh veste, kaj je trpljenje na svetu? — ★ „Povedati ne morem, kako mi je bilo tisto noč. Tak pogreb in nedolžen otrok, ki nikomur nič hudega storil ni! O Jezus! o Jezus!“ ★ Nekaj časa je vzdihovala, nato pa še dostavila: „A brez pogrebcev moja špelica ni ostala. Ko jo pod Malenskim vrhom pripeljem do prvega ovinka v gozdu, pogledam na tratino pod seboj, pa ti jo primaha tam doli rjav in kosmat zajček. Kak streljaj od mene skoči na pot. Prav nič se ni bal mojega mrtvega otroka. Sredi pota sede, prav čudno maha z ušesi in si mane z nožico kuštravo glavo. Oči si briše, sem si mislila. Na vse to zgine v bukovje, a povem ti, še trikrat je žival prekrizala pot; vselej je obsedela in si brisala gobček. In vidiš, Bog je poslal tega pogrebca, ker ni bilo ljudil! O Jezus, jaz sem kaj prestala tisto noč!“ ★ Še mnogo sta mi potožila, a Luca je potem vodila prva besedo. ★ „Otroka sem pokopala, moža so imeli v Gradiški, fantič pa je moral v službo, ker ga doma preživeti nisem mogla. Bila sem zapuščena, kakor je zapuščena ptica pozimi. Leta so tekla, nato pa sem šla k cesarju.“ ★ Vprašal sem: „Na Dunaj?“ ★ „Tja, kjer je cesar. Dohtar“ — tu je v moje veliko zadoščenje imenovala našega prijatelja Karla — „mi je vse lepo napisal in v posebnem listu je prosil vse kristjane, naj mi gredo na roke, ker ne govorim nemškega jezika. Nič mi ni računal in še nekaj za pot mi je dal. Hvala Bogu, da so še dobri ljudje na svetu!“ ★ Na dolgo in na široko mi je pripovedovala, kako se je vozila na Dunaj, kako je ondi iskala cesarja, kako so ji vzeli prošnjo, da cesarja ni videla, da pa ji je ta vendarle pomilostil moža. ★ „Zdaj, zdaj imam moža“, je končala. „Obleko sem mu kupila, da se je napravil, kakor vidiš.“ Ponosno je migala z glavo: „Ali ni čeden?“ Čeden sicer ni bil, ker je nova obleka visela na njem kakor na plotu, a pritrdil sem, da je čeden. ★ Tiho je dodala: „Doma pa mu niman kaj skuhati. Ni pšena, ni moke in drugega nič. Prvo noč bo moral v posteljo brez večerje.“ ★ Obmolknila je ter me kimaje gledala od nog do glave. Nato je vprašala: „Ali kaj prida zaslužiti?“ ★ Videl sem, da je s strahom pričakovala mojega odgovora. ★ „Nekaj že.“ ★ Toliko, da lahko živiš.“ ★ „Prav lahko!“ ★ Zdaj je trepetala vsaka črta na upadlem obrazu, dokler ni polagoma iztisnila iz sebe, da bi jima kaj posodil in — pri ljubem Bogu! — ne podaril. Kmalu smo bili edini, da jima posodim toliko, da si bosta mogla s čim kupiti živeža na Malinskem vrhu in da si potem tudi kravo kupita, brez katere jima ni bilo prebiti; ★ Res smo nato pri Posevniku na Malinskem vrhu nakupili moke in drugih potrebščin. Trгоvec pa nam je pridal vrečico, katero smo napolnili

Praktični nasveti

Rjaste madeže na belem perilu ali platnu pokapama z limonovim sokom in jih držimo nato nad vodno paro ali pa jih razprostrimo nad segreto medeninasto ali bakreno posodo in polijemo z vrelim limonovim sokom. Iz barvatega bombažnega in volnenega blaga jih spravimo, če jih namočimo v mlačno raztopimo 10% biserne kisline in dobro izperemo s čisto vodo. Stare rjaste madeže odstranimo, če jih operemo v raztopini cinkovega klorida in dobro izplaknemo.

Uničevanje moljev. Molji prično letati tu v Avstraliji oktobra in novembra, takrat je torej že prepozno za boj z njimi. Zatirati jih moramo že takrat, ko še ne letajo, ne pa takrat, ko so se že naselili v omare in obleke.

Obleko in sploh vse, kar molji napadajo in česar vsak dan ne uporabljamo, skrbno zapremo v omaro, ki nima razpok. Razen tega ta oblačila vedno čistimo, stresamo in iztepamo. Z oblek odstranimo vse mastne madeže, pogledamo pa tudi v žepe in za robovi, če se ni morda vanje naselila moljeva ličinka.

Molj sicer ne žre blaga, temveč samo njegova ličinka, toda molj leže jajčeca in iz njih se razvijajo ličinke. Tako sta molj in ličinka enako škodljiva.

Očiščeno obleko spravimo v papirnate vrečice ali dobro zaprte omare. Tudi časopisni papir, posebno še, če zaudarja po tiskarski barvi, je dobro sredstvo proti moljem.

Pripomočki (n. pr. naftalin), ki jih dobimo v trgovini, so dobri, dasi jih mnoge gospodinje ne marajo, ker imajo prehud duh.

Molje prežene žveplanje ali pa sploh dim. V lažjih primerih pomaga kos žvepla, ki ga zažgemo in položimo na dnu omare, potem pa

omaro dobro zapremo in zadelamo vse razpoke in ključavnice. Takšna obleka potem seveda smrdi in jo je treba temeljito prezračiti.

Prhljaj odpravimo, če si umijamo glavo z močno boraksovo vodo in jo speremo s kisovo vodo. Jajčni rumenjaki zmešamo z limonovim sokom in si s tem zdrgnemo lasišče, ko si umijemo glavo.

Sol, stopljena v mlačni vodi, je izvrstno sredstvo za grgranje in izmivanje ust.

Perutninska kri je zdrava zlasti za malokrvne, ker ima v sebi dosti beljakovin in železnih soli in je zato velika škoda, če jo zavrzemo. Kri, ki jo pri klanju prestrežemo v posodico in zakrknemo, razrežemo in opražemo na masti, no kateri prej zarumenimo nekoliko sesekljane čebule. Opraženo kri osolimo in opopramo.

Pri mladih gospodinjah se jed večkrat rada prismoji. Prismojeno jed popravimo, če jo takoj predenemo v drugo kozico, postavimo v mrzlo vodo, ji dodamo malo sladkorja in kuhamo dalje. Ako je jed preveč prismojena, je najbolje, da se jo še pred prihodom moža, vrže v smeti in skuha kaj drugega.

MARSIKDO ŠE NE VE . . .

. . . da so istočasne poroke več parov nevarne, vsaj v Indiji, kjer so neveste vse enako oblečene ob takih prilikah in imajo zakrite obraze. Tako sta v New Delhi v Indiji dva ženina pred budističnim oltarjem slučajno stopila vsak zraven napačne neveste, kar sta odkrila šele po končanem obredu. Nevesti sta bili teta in njena nečakinja. Vsi njuni protesti so ostali zaman ker po indijskih zakonih stvari ni mogoče spremeniti. Najhuje je protestiral tisti ženin, ki je dobil za ženo teto.

UTRUJENOST PO OBEDU

Mnogo ljudi čuti po obedu utrujenost in zaspanost. Treba bi se bilo torej malo spočiti. To pa po navadi ni mogoče, saj vsakemu ne. Delo nas vedno priganja, to vemo najboljše gospodinje. Kako naj bi torej premagale to utrujenost? Ali še boljše, kaj naj bi storile, da bi se nas utrujenost in zaspanost po obedu sploh ne lotili?

Neposredno po jedi — tako trdijo zdravniki — se bela krvna telesa silno razmnožijo, zato je človek silno utrujen in „zbit“. Ta utrujenost traja kake pol ure. Po tem času je krvna slika spet običajna. Če bi komu po pomoti vzeli kri takoj po obedu, bi verjetno ugotovili pri njeni preiskavi, da je težko bolan.

Veliko povečanje števila belih krvnih teles z vsemi neprijetnimi posledicami lahko preprečimo, če pred obedom pojemo malo surove zelenjave. Ugodno vplivajo: solata, redkvice, koleraba, cvetača, paprika in druga povrtnina.

OD KDAJ POZNAMO DEŽNIK

Dež je, kot vsi vemo, naravni pojav. Včasih se ga veselimo in težko čakamo nanj, drugič se je zimo, če nas je slučajno namočil. Pred dežjem so se ljudje v različnih časih različno varovali. Poleg dežnega plašča je danes najnavadnejše sredstvo dežnik. Dežnik je v resnici znan že dolga stoletja, celo tisočletja, v plošno rabo je pa prišel v zahodnem svetu menda pred nekaj stoletji. Pa je res prišel v splošno rabo? Smo na primer kdaj videli četo vojakov, ki bi korakala z dežniki v rokah? Morda stražnika, ki bi urejal na kakem križišču promet izpod dežnika? To bi se nam zdelo smešno!

Ena velikih ameriških zavarovalnih družb je pred leti v svojem oglasu prinesla zgodbo o tem, kako so bili oni, ki so prvi uporabljali dežnik, napadani in zasramovani na cestah. Nekega nogometaša naj bi bili l. 1772 v Baltimoru, ko se je pojavil na cesti z razpetim dežnikom, ki ga je dobil kot darilo iz Indije, meščani napadli, dežnik pa mu poteptali v cestno blato. Ne veliko boljše naj bi se godilo londončanu Jonasu Hanway, ki naj bi bil kot prvi v angleški prestolnici začel rabiti dežnik. Posebno hudo so ga menda napadali in zasramovali izvoščiki, ker so v novi napravi videli nevarnost svojih obrti.

Na vseh teh zgodbah, ki jih dostikrat beremo v raznih časopisih, pa je le malo resnice. Dežnik so poznali že stari Egipčani, prav tako Kitajci. Najdemo ga na starih spomenikih v Memfis, Tebah v starih Ninivah in v Mezopotamiji. Tedanji vladarji so rabili to pripravo večkrat kot sončnik, bila je nekak znak njihove močnosti. Tudi danes naletimo na sliko, ko se kak afriški plemenski poglavar skriva pred vročim soncem pod sončnikom, ki ga nosi nad njim kak njegov podložnik.

Pri Slovencih v stari domovini je bil dežnik že precej davno sestavni del osebne garderobe, o tem nas najboljšo pouči gorenjska narodna noša. Te ni brez velike rdeče marele. Znano je, kako so v južnih krajih Jugoslavije blagrovale Slovence češ, kako dobro se jim godi, ko ima vsak „dežnik in galoše.“

Grški mislec Sokrat je bil poročen s Ksantipo, hudobno in prepirljivo žensko. Nekoč je svojega moža obsula s celo kopico grdi, zbadljivih in zasmehljivih priimkov. Ob koncu, ko ji je teh zmanjkalo, je zljala nanj celo golito vode. Sokrat pa potrpežljivo, hladno strese vodo raz sebe in reče: „Saj sem si mislil: če bliska in grmi, da pride nato še plaha!“

in katero je potem ves srečen nosil Skalarjev Šimen; ★ Pri odhodu je Posevnik omenjal, da je vsa vas v ognju in da bi morda ne kazalo, da bi se danes vračala domov. ★ Pa smo jo le odrinili proti Jelovemu brdu, kjer je, bilo splošno mnenje, da „morilec“ ne sme v vas. ★ Približali smo se prvim hišam. ★ Čuli smo vpitje in opazili, da vihte ljudje kole in vile. Razlegal se je krik: „Živ ne pride v vas! Če je oni pod zemljo, naj gre ta za njim!“ Predvsem je divjal Kalar, ki je nosil v rokah zakrivljene gnojne vile. Tudi nekaj žensk je kričalo vmes in še celo otročaji so tiščali količe v slabotnih rokah. ★ Ta dva sta obstala in od groze skoraj okamenela. „Moli, Luca!“ je zaječal Šimen. Krčevito je tiščal vrečico k sebi, snel črni svoj slamniček z glave, z desnico pa pričel delati velike križe čez potno svoje čelo. ★ Zatonela je veličastna molitev o Kristusovem trpljenju in stepeni in jokajoči glas kimajoče Luce je presegal vpitje množice. — Kakor veste, nisem bil nikdar posebno vnet za molitev, a ta prilika me je preobvaljala in razoglav sem korakal za onima, ki sta v silnih stiskah iskala pomoči pri Njem, ki je nekdanji trpel za solzni naš svet. Že smo dospeli do sovražne tolpe. Za Blegašem je sonce zatono in senca je legala po krajini. Kakor jok je bil čuti Luce skrhani glas: „ki je za nas krvavo bičani bil, ki je za nas s trnjem kronan bil, ki je za nas križan bil“. Preplašena ženska ni ostala pri enem; vse skupaj je mešala, tako da je sedaj molila k Onemu, ki je za nas križan bil, potem pa zopet k Onemu, ki je za nas s trnjem kronan bil. Presunilo me je tako, da sem skoraj videl, kakor bi stopal s trnjem ovenčani in krvavo prebičani Odrašenik s svojim križem pred nami. ★ In ta dva sta nosila križ z njim. ★ Ljudstvo je obmolnilo. Že je nekaj količev odletelo v stran. Matere so pograbile po otrocih in tudi možje so izginili. Zadnji je odstopil še Kalar; vile je treščil na tlak pred hlevom. ★ V hipu ni bilo videti žive duše več. Ostal sem sam sredi vasi, onadva pa sta odkorakala proti svoji podrti koči in še iz dalje se je čul stepeni in jokajoči glas Luce: „ki je za nas križan bil“. ★ Tako sem prišel tisti večer na Jelovo brdo.

Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno napravo, če ima primerno

zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgov, pač pa polne hleve, in če ima še kopico zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta. ★ Tak kralj in gospodar je bil Presečnikov Boštjan na Jelovem brdu. Njegova hiša je stala prav pri koncu vasi. Zidana je bila in je imela tako imenovano „gorenjo hišo“, okoli katere je držal lesen hodnik. Okna so tičala v okviru zelenih, kamnitih stebričev in z železom so bila tesno zapažena. Nad okni je kraljeval sv. Ferjan ter s svojo golito zabranjeval požare. ★ Tik hleva na dvorišču je ležal velik kup gnoja, a vzlic temu sta se povsod kazala snaga in red. Na steni je viselo raznovrstno orodje, da je bilo takoj pri roki. Tnalo je bilo pometeno in glavna pot proti hiši je bila še celo s peskom posuta. Tik vhoda pri veži je tekla voda iz umetnega vodnjaka, ker so imeli Presečnikovi že v tistih časih svoj vodovod. ★ Pri tej hiši si se takoj čutil domačega, ker ni bilo v vsi naselbini ničesar, kar bi bilo stvarjalo kaj nesoglasja. Vse se je strinjalo in ujemalo. ★ Bila je že noč, ko sem stopil v vežo. ★ Dolga ta veža se je končavala v mogočno kuhinjo, visoko obokano. Kadar je visoki ta oblok bil poln mesa, ki se je ondi sušilo, je človeku zlasti dobro del pogled na njegovo blagoslovljeno višino. Obok kuhinje in tudi veža sta bila zavita v saje, od katerih je pri južnem vremenu kapalo ter se svetlo nabiralo na tlaku. Nad tem se tiste dni še nihče ni spotikal; bila je to nekdanja navada, tako da je kapalo že pri starem očetu in brez dvojbe tudi že pri tega očetu. ★ V veži je vladala tema, samo od ognjišča sem se je svetilo. Tam se je togotila ženska, da niso burke popravljene, da ni mogoče loncev pristavljati in da so možki vsako leto bolj za nič. ★ Glas te ženske mi ni bil neznan in vedel sem tudi, komu veljata jeza in srd. Bila je dekla Liza, ki je pred petimi leti že tudi služila pri Presečnikovih. A njena beseda je veljala hlapcu Danijelu — pomislite, to coklarsko ime v tem olikanem pogorju! — ki je istotako že dolgo vrst let služil pri Boštjanu. ★ Že večkrat sem omenjal, da je tedanji čas imel svoje posebne navade. ★ Med take navade je spadalo tudi to, da sta se hlapec in dekla, če sta služila daljšo dobo pri dobrem gospodarju, za nekako zaročena z namero, da se

Nekaj o zobeh

Skoraj neobhodno je potrebno, da se našemu človeku pove tudi nekaj o negi zob, predvsem zato, ker ima vsakdo izmed nas občutek, da v deželi, kjer se nahajamo, zobovje propada mnogo hitreje kot pa doma.

Mnenja sem, da ravno v popuščenju nege leži glavni vzrok slabega stanja zobovja. Ako pogledamo statistike starega kraja in se zopet povrnemo kjer smo, lahko ugotovimo naslednje:

1) da prehrana doma ni bila boljša po kakovosti.

2) da gospodinje tukaj kuhajo v glavnem po istem receptu kot doma, samo še mnogo izdatneje,

torej prehrana, ki je pravzaprav glavna podlaga zdravja in kjer je všteto tudi dobro stanje zobovja, ni vzrok slabega stanja istih. Vitamine vseh vrst lahko uživamo v mnogo večji meri (pomaranče, jabolka, hruške, banane so vsakdanjost, prav tako limone niso problem, mleka je tudi na pretek. Podhranjenost, ki je doma glavni vzrok slabega stanja zob, tukaj sploh ne pride v poštev.

Pomankljive snovi v vodi, katerim bi bilo lahko pripisati del slabega stanja zobovja, povdarjam samo del, ki pa nikako ne vplivajo že na doraslo zobovje — pač pa vplivajo pri otrocih, se dajo nadomestiti s tabletami kalcija.

Naj bi bil zaključek naslednjega sledeči:

Prehrana in ostali pogoji so dani nam vsem, da si lahko očuvamo zdravje na dostojni višini — samo negovati moramo slednje. Za nego zob je seveda potreben čas, ki ga pa vsakdo od nas nikdar nima preveč, ampak prepričan sem, da še vedno toliko, da se lahko držimo sledečih navodil:

1) Čisti zobe najmanj dvakrat na dan. V ta namen uporabljaj mlačno vodo, zobno ščetko in dobro zobno pasto. Ne pozabi si očistiti zobe predno greš spat.

2) Nujno potrebno je, da si izpereš zobe po zavživanju slaščic in sladkorčkov, kajti pri razkrajnjo slednjih se razvija kislina, ki razjeda zobno sklenino, povzroča v isti caries, glavni sovražnik zob.

3) Pazi, da ni prevelika razlika v temperaturi pri uživanju hrane.

Poišči si zobozdravnika, ki ti bo pregledal zobe vsaj dvakrat na leto. Točno in hitro popravilo najmanjših defektov na zobu ti bo prihranilo mnogo neprijetnih zobobolov in tudi denarja.

Pusti si nadomestiti vse pomankljive zobe — vsak izmed manjkajočih zob obremenjuje ostale. Pomankljivo zobovje obremenjuje tudi prebavo in radi tega ogroža zdravje celotnega organizma.

Čuvaj in neguj svoje zobe. Dobri zobje, dobra prebava, dobro zdravje. Dobro zdravje in pridne roke edini zaklad, ki smo si ga prinesli iz stare domovine.

Zlatko VERBIČ

13 Albert Road — Melbourne

Ako želi kdo imeti kakršenkoli nasvet glede svojega zobovja, sem mu vedno pripravljen svetovati.

V Titovini sta se srečala na polju dva zajca. Prvi se pritoži zaradi komunizma, pomanjkanje svobode, terorja in podobno. Drugi pa ga prekine rekoč: „Ne bodi vendarle tako neumen! Nikoli se nam zajcem ni tako dobro godilo kot sedaj pod Titom. Zdaj, odkar je vse podražljeno, sta repa in krompir še januarja na njivah; preje pa so že v jeseni vse pospravili.“

Bolnik: „Kaj mislite o mojih poškodbah, gospod doktor?“

Zdravnik: „Kar se notrajnih poškodb tiče, Vam ne morem nič pomagati . . . so kritične in smrtonosne . . . glede Vaše zvite roke pa bodite brez skrbi.“

Edina zmaga, ki je nikoli ne boste obžalovali, in ki bo ostala — je zmaga nad samim seboj.—Napoleon Bonaparte.

Družina KARLA BEZJAK,
Auburn, NSW, želi vsem svojim prijateljem in odjemalcem vesele božične praznike in srečno novo leto:

Družina ERZETIČ
iz Charlestowna želi srečne božične praznike in veselo novo leto družini Torbica v Greta Camp — enako vsem prijateljem in žnancem.

Družina A. PAULIN
W.A., želi vsem Slovincem in naročnikom Misli, najlepše božične praznike in srečno novo leto.

OTOREPEC JOŽE
želi družini ZVERK, 12 Austral Road, Kalgoorlie, W.A. vesele božične praznike in srečno novo leto.

DARKO SEDLAR
Kanada, želi vsem prijateljem v Avstraliji vesele božične praznike in srečno novo leto.

TEREZIJA in STANKO ŠUBIC,
Adelaide, želita vsem svojim prijateljem vesele božične praznike in mnogo sreče v novem letu.

Franc NOVINA
želi vesele božične praznike in srečno novo leto — vsem prijateljem, znancem in bivšim igralcem radijskega odra postaje Trst, 2.

Družina J. PRIMOŽIČ
iz Brisbana, QLD, želi blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto vsem prijateljem in znancem v Avstraliji in širom sveta.

FRANC BRESKVAR
želi vesele božične praznike in srečno novo leto vsem prijateljem in znancem širom Avstralije.

Družina COLJA
Werrington, NSW, želi vsem znancem in prijateljem, posebno pa g. V. Ščinkovcu, g. J. Bergincu in Anici Brne vesele božične praznike in srečno novo leto.

Družina I. PLESNIČAR,
želi vsem prijateljem in znancem vesel Božič in polno uspeha v letu 1955.

Družina BRNE,
Melbourne, želi vsem rojakom vesele božične praznike in srečno novo leto.

vzameta, kadar si dosti prislužita. ★ Taka zaroka je vezala tudi Lizo in Danijela, ker sta že več ko deset let služila skupaj. In res je ona varčevala, kar se je dalo, a Danijel — že ime kaže, da je bil svoje dni iz Trsta — je bil falot, ki je nalagal zaslužek najrajši v svojem lastnem grlu. Ta ljubezen torej ni bila brez viharjev: prav rado se je bliskalo in večasi je še celo treskalo. ★ Danes je pri ognjišču treskalo: Pri ljubem Bogu nisi za nič. Še podkuriti nimam s čim, ti grdoba lena! ★ Mimo mene je prikravljaj Danijel s kozavim svojim licem. Imel je desno nogo krajšo od leve, ker se je sploh pri vsakem Tržačanu — pri nas smo jim rekli Tržani — kazala kaka telesna hiba. Kmalu se je prigugal nazaj in nosil je polno naročje ravnokar naklanih trsak. Vrgel jih je pred ognjišče, rekoč: „Že zjutraj sem ti jih nasekal. Saj zmerom mislim nate, Lizka! ★ Zadnjo besedo je nekako sumljivo izgovoril, tako da se je lahko čulo za „Liziko“ ali pa tudi za „Lisko“, kravo v hlevu. Liza jo je umela za kravo. ★ „Ti vrag črnil!“ Zgrabila je oklešček ter jo udarila za Danijelom, ki jo je urnih pet odkuril iz veže. — ★ Stopivši v hišo, sem opazil Boštjana za mizo. Kar čutil sem, kako se je v njem vse vnelo od veselja, da ga obišče sorodnik. Takrat je imelo pri nas sorodništvo še nekaj cene; če si sorodnika obiskal, si vedel, da si prišel k svojim ljudem. Vzlic temu pa Boštjan pri mojem vstopu niti izza mize ni vstal. In da bi si bila v roke segla, o tej gosposki šegi tista leta na Jelovem brdu še govoriče ni bilo. S svetlim očesom me je pogledal in dejal: „No!“ ★ In jaz sem odgovoril: „No, da ste le zdravi!“ ★ Nato je Boštjan zaklical svoji ženi, naj prinese „štobor“ in luč. Tedaj v našem pogorju še ni vladal „smrdljivec“, pač pa je v leščerbah gorelo laneno olje. Leščerbe so stale na štobrih, lesenih stebričkih, od koder je izviralo prejkone tudi njihovo ime. Če se je v kaki gostilni nabirala nevihta, je gospodar najprej ukazal gospodinj ali pa dekli, spraviti štobčke v kraj, ker so bili za tepež pripravo orodje. Dandanes ne iztakne mo štobra več v kmetskih hišah, od škofje Loke pa do Cerknega ne! Laneno olje je pregnal smrdljivi bratec, da gospodari na mizah. Mlajši zarod pa nima več pojma o prej tako potrebni premičnini. Kultura je vzela štobre. ★

Barba je nekaj odlašala. Ko je prinesla štobor in plamtečo leščerbo, sem opazil, da je morala že vedeti o mojem prihodu. V kratkem času si je preoblekla srajčnik — tudi to za naše ženstvo tako karakteristično oblačilo je zagazilo v pozabo — kateremu se je videlo, da prihaja iz perila. Tudi nov predpasnik si je bila pripasala. ★ Barba je bila še vedno postavna žena. To sem ji tudi v obraz povedal, tako da se je zadovoljno zasmejala. V tem pogladu ste ženske vse enake, najsi nosite svilene, s čipkami obrobljene dolge srajce ali pa kratke srajčnike, nabrane na rokavih v gube. ★ Menili smo se o letini, živini in visokih davkih. Ko sem povedal, da ostanem pri Presečnikovih nekaj tednov, se je obema razžarilo lice. Prepričan sem bil, da sta tega v resnici veselila. Pri tem se ni predla nikaka pretirana govorica, kaj naj se mi daje jesti, kako naj se z mano počenja in o drugih takih sitnostih. Umelo se je na obeh straneh, da bom živel, kakor živi človek, ako pride med svojce. ★ Stemnilo se je. Posli so pričeli cepati v hišo in naenkrat je bila miza zasedena. Gospodinja je hitela po večerjo. ★ Najprej se je pred nas postavila velika skleda celega krompirja, iz katere se je mogočno kadilo. Mati Barba je na mizo natrosila za družino velik kup soli, za naju z gospodarjem pa manjšega. Sad zemlje smo jemali iz skled, ga solili in jedli. Ko sta bila v posodi zadnja dva kosa, ju je pograbil hlapec Danijel, rekoč: „Ostati ne sme nič!“ ★ Nato je prišel na vrsto sok, v katerega je vrgla gospodinja veliko kepo rume-nega masla. Vsakdo je dobil leseno žlico — ki bi jo ti, Marica, komaj bila spravila v svoja usteca — skupno smo zajemali, pridno in vneto. Tu in tam je Liza zavpila nad Danijelom: „Ne lovi samo štruklje!“ ★ A hlapec se ni dosti brigalo za karanje. Ko je bilo le še malo v skledi, jo je k sebi potegnil, režeč se: „Da ne bo mati mislila, da slabe kuha.“ ★ Pri večerji je nosil prvo besedo stari Jakopin. Tisti dan je delal pri Presečnikovih. Je li imel ta starec kako krstno ali kako drugo ime, ne vem. Kar sem ga poznal, so ga klicali Jakopin. Bil je Radeckega vojščak, ponosen na svoje trpljenje v vojski, ponosen tudi na svojo nemščino, kakor si jo je bil prilomil v vojaški službi. ★ Ko je bil na mizo postavljen sok, je pričel: „Kaj veste vi, ki na svetu niste

Dr. JURE KOCE

G.P.O. Box 670, Perth, W.A.

Splošna agencija za pošiljanje živil, tekstil in zdravil v domovino in druge evropske države, posredovanje kreditov, potovanj i.t.d., ter nakup in prodajo hiš in zemljišč

želi

vsem svojim strankam kakor vsem rojakom vesele božične praznike in srečno novo leto.

POSESTVO V SLOVENIJI

Želim kupiti primerno posestvo v Sloveniji (prednost ima Belokrajina). Ponudbe poslati s točnimi kupoprodajnimi pogoji na uredništvo Misli pod „Dom v Sloveniji“.

Slovence v Sydneyju prosim, naj mi oprostite, ker sem nujno moral na službeno pot v Qld. in mi ni bilo mogoče prej objaviti radi sv. maše v Blacktownu in sv. spovedi v Sydneyju. Sv. Spoved v Sydneyju na istem kraju v soboto pred prvo nedeljo v mesecu od 4-5 ure popoldne.

pater Rudolf

Radi preobremenjenosti dela in službenih potovanj, mi še do danes ni bilo moči odgovoriti na vso pošto. Vljudo prosim rojake naj mi oprostite. Ko mi bo le dana možnost, bom uredil zaostalo pošto.

Urednik; pater Rudolf.

V zalogi je še nekaj števil preteklega leta. Če veste za koga, ki bi si jih želel, sporočite in mu jih pošljemo.

Poravnajte naročnino za 1955!

Slovenec, star 30 let, želim spoznati slovensko dekle v starosti od 25-35 let v svrhu ženitve. Visok sem 1.82 m. Samo resne ponudbe poslati s sliko na uredništvo Misli pod „Ženitev“.

VARCUJTE...

Pri nakupu Vaših električnih predmetov vam vzamem v račun po najvišjih cenah Vaše stare hladilnike "ice chest," radio aparate i.t.d.

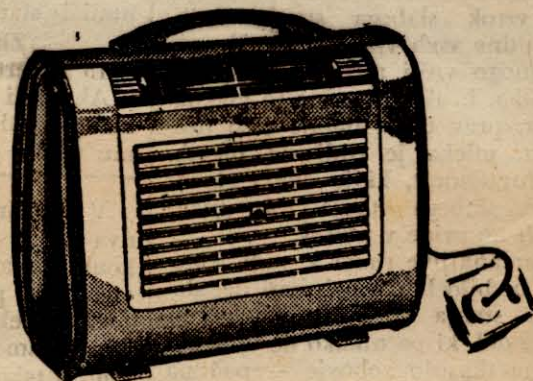
Ne pozabite

Če ste se odločili kupiti kakršni koli elekt. predmet — vseh najnovejših znamk po najugodnejših cenah in odplačilnih pogojih — se obrnite na...

KARL BEZJAK

124 Cumberland Road, AUBURN

Prodaja: Vseh vrst RADIO APARATOV, GRAMOV, ELEKT. HLADILNIKOV, PRALNIH STROJEV, ŠTEDILNIKOV, ČISTILCE ZA PODE IN PREPROGE.

duhom! In res, v Bologni je bilo, ko sem koprnal pred Rafaelovo podobo sv. Cecilije! Naša Meta je imela obraz sv. Cecilije. Čarobni vtis pa so še povečali svetli, na rdeče spominjajoči lasje, ki so v debelih kitah težili sveto Cecilijo z Jelovega brda. ★ V meni je vse zakipelo, česar pa nisem smel pokazati oroku. Moja osebnost jo je bila prvi hip preplašila, pa se je hitro ojačila. Meni nič, tebi nič je izpregovorila: „Brado pa proč deni! Le živina ima lase po vsej glavi.“ ★ Moja brada, na katero sem toliko ponosen, ni bila všeč temu osatu. To so bile edine besede, ki jih je izpregovorila Meta tisti večer v moji družbi. ★ Spravili so me spat v gorenjo hišo. Lojena sveča se je prižgala, da nam je svetila po temnih stopnicah, in vzeli smo tudi „hlapca“ s seboj, da sem mogel ugasniti luč, kar pri lojeni sveči ni bila malenkost. V gorenji hiši je vse dišalo po žitu. Ondi so stale pregrade, katere niso bile pri Presečnikovih nikdar prazne. Bila je tudi „malana“. Na vsaki steni se je videla zlata moštranca z belo hostijo, a obdajalo jo je grozdje v isti velikosti, kakor so ga nekdanj prinesli iz dežele Kanaana. Tu je stala tudi postelja, široka, da bi se bila na nji brez težave vežbala cela stotinja. Sivo-rdeče-belo je bila prevlečena v umetnih štirikotih; na sprednji končnici, ravno nad zglavjem, pa je zrlo resno in skrbno veliko božje oko, da si lahko zaspal brez strahu pod njegovim mogočnim varstvom. ★ Legel sem v posteljo na plevnico, ki je bila za moje kosti precej trda, s „hlapcem“ pa otrl luč, da je po vsi gorenji hiši neprijetno zadišalo. A vendar, kako prijetno je bilo ležati tu! Že ta zrak — spal sem pri odprtem oknu — mi je napolnil pljuča kakor voljno in rahlo laško olje. ★ Zatisnil sem oči: okrog mene so se sukale zlate moštrance z belo hostijo in spremljali so jih orjaški grozdi, in to v tako živih barvah, kakor jih je vedel zidu vdihniti le samouk, katerega je poljanski dolini rodil neznan Divjakov mlin ob bistri Hotoveljšici. Janez in Štefan, kdo vaju dandanes še pozna? Imeni slavnih sinov zadnjega se blešči s kamnitne plošče v poljanski cerkvi. Janez in Štefan Šubic pa sta legla v zemljo, tiho in ponižno, kakor sta svoje dni živela, samouka slikarja in kiparja. Bila sta plemenita slovenska sadova naše zapuščene matere zemlje. Velika bi bila umetnika, da sta se tako izšolala, kakor sta izšolala v potu in trudu svoje sinove. ★ Na ta dva moža sem mislil prvo noč na Jelovem brdu in spomin nanju je pomnožil harmonijo, ki je objemala Presečnikovo selišče.

Nadaljevanje

nič skusili in ki tudi nič ne vestel! ★ „Povej nam kaj!“ je prosila Liza, ki se očevidno še ni sprijaznila z Danijelom. ★ „Veliko ti lahko povem“, se je odrezal Jakopin. „Najlepše, kar je bilo, je bilo v Brešiji. Tam so nas puntarji nekaj komandirali in grof Radeci“ — Jakopin maršalovega imena ni mogel drugače izgovoriti — „je dejal: „Fantje, pojdemo iz mesta!“ Tisti dan me je imel profos v rokah, ker sem bil nekaj nepokorščine izkazal svojemu kaprolu. Po ulicah smo se gnetli in ti vrage so s streh in oken na nas streljali. Da, tako je bilo!“ ★ „Pa ste vendar nazaj streljali?“ se je vmešal Danijel. ★ Jakopin ga je zavrnil: „Molči, ker nič ne veš! Gori za dimnikom je tičal Lahonček in na nas je streljal, da se je vse kadilo krog njega. Za božjo voljo sem prosil profosa, naj mi da puško v roke. Da mi jo. Treskl! In še danes ga vidim, kako je omahnil, zdrsnil po srehi in nato tlesnil na kamen, da je vse okrog škropilo. Lepo je bilo. In potem smo šli v Mantovo. ★ „Kaj v Mantovo?“ je vprašala Liza. ★ Takrat se je Jakopin repenčil, kakor se repenči petelin na gnoju. ★ „Mantova je mesto; ajne greze festunk, ajne greze boser.“ ★ Ta „greze boser“ se mi je zagrizel v uho tako, da nisem mogel zadržati smeha. ★ „Le smeja se“ se je zatogotil Jakopin, „dobro pa je le, če človek nemško govori!“ ★ Ker je bilo mleko pozajeto, je družina vstala in odšla. ★ „Kje pa je Meta?“ sem vprašal gospodinjo. ★ „Pri ognjišču je jedla“, je odgovorila mati, „in sodim, da jo je malo sram pred tabo.“ ★ „Sitna je danes“, je pristavil Boštjan, „in kadar jo prime tak dan, ni prebiti z njo.“ ★ Gospodinja ga je zavrnila: „Ne bodi prehud z njo! Ni posebnega zdravja in hitre jeze je tudi.“ ★ „Kar ima od tebe,“ je dodal gospodar zadovoljno. Hišna vrata so se lahko odprla, gospodar in gospodinja pa sta utihnili. Meta je nekoliko obstala, nato pa se je približala peči, da je stopila vsa njena postava na svetlo. Takoj sem videl, da je še pol otrok, pol devica, torej najlepša stvaritev, s katero je osrečil Bog zemljo in moške na nji. Visoka je bila ko klas na njivi. Obraza še nisem mogel opaziti, ker je imela ruto tako zavezano, da ga je z njo skrivala. ★ „Sem pojdi, Meta!“ sem jo pozval nekoliko osorno. ★ „Saj grem!“ je odgovorila tiho. Nato je pristopila k mizi, sedla na stol in odvezala ruto pod obrazom, da ji je padla na rame. ★ Na obraz ji je padala polna svetloba. Kako naj vam, ljube prijateljice, opišem ta obraz? To je ravno: ne da se popisati! Pogledal sem jo, a takoj je odmaknila oči ter jih dvignila proti stropu. Prešinila me je misel: ta obraz, nebeški Rafael, se je moral nekdanj že zibati pred tvojim